

Foto - Kristian E. DOOLAN

pf 2015

O SPOMIENKE AKO HODNOTE

Istotne mi dáte za pravdu, že máme za sebou mimoriadne hektický rok. V jeho priebehu sa so železnou pravidelnosťou striedali oslavy početných historických výročí s tragickými udalosťami, osobné drámy mnohých z nás s úmrtiami blízkych ľudí i známych osobností, prírodné katastrofy s politickými turbulentiami. Osobitne sa treba zmieniť o nedávnom 25. výročí udalostí z novembra 1989. Pripomeňme si, že v tých pamätných chladných dňoch, plných iskrivej eufórie a nadšenia, sme boli ako ten pomyselný pútnik, ktorý sa ocitol na krížnych cestách. Nemal mapu, vôbec netušil, čo ho čaká, blúdil v labyrintoch vlastných snov, predstav, ale aj prirodzených obáv o zajtrajšok. Slobodne však túžil nájsť správnu cestu, vedúcu k naplneniu dôstojnejšieho života pre seba i svojich blízkych.

Zložitost obdobia, v ktorom aktuálne žijeme, nás priam núti veriť, vedieť a vydržať. Práve étos Novembra ponúka ponad čas vnímanému človeku množstvo impulzov na plnohodnotné uvedomenie si zmyslu a významu pravých, autentických a nepokrivených hodnôt. Preto sa treba častejšie a intenzívnejšie vracieť k univerzálnemu posolstvu a odkazu nežnej revolúcie. To, že od nej uplynul relatívne dlhý ľudský čas, nie je nijakou prekážkou. Práve naopak! Vďaka nazbieraným prežitým rokom a nadobudnutej skúsenosti sa na svet vôkol môžeme pozeráť zo širšej perspektívy. Spomienka sa tak stáva hodnotou a hoci si už presne nepamätáme, čo sa vtedy stalo, pamätáme si atmosféru a tieň, ktorý na nás udalosti vrhali a čo pre nás znamenali. Z naznačeného uhla pohľadu spomienka môže každému pripomenúť, že nijaká doba

nie je až taká márna či zlá, aby sa v nej nedalo urobiť niečo pre lepšie časy a dobro človeka.

MILÍ NAŠI ČITATELIA! Dovoľte mi, aby som vám úprimne zavinšoval milostiplné a pokojné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších. A nezabudnime ani v roku 2015 žiť tak, aby až po našej smrti nemuselo vyjsť najavo, že sme boli dobráci od kosti...

Peter CABADAJ

Z obsahu čísla

- Duchovné slovo
- Obecný úrad informuje
- Rozhovory - Reportáže
- Spomienky - Úvahy
- Profily osobností
- Vianočné recepty
- Humor - Šport - Križovka

To všetko + mnoho ďalších zaujímavostí nájdete vo vianočnom čísle, ktorým sa uzatvára 25. ročník vydávania novín Terchová.

Myšlienka roka (Bertrand Russell):

HLAVNOU OTÁZKOU DNEŠKA JE, AKO PRESVEDČIŤ ĽUDSTVO, ABY PRIVOLILO DAŤ SA ZACHRÁNIŤ.

NEKAZME SI VIANOCE!

Oslava Ježišovho narodenia v našom prostredí vyvoláva v každom človeku atmosféru posvätnosti, radosti, pokoja, pohody a mnohých ďalších pekných a príjemných pocitov. Niekedy sa na to tešíme dlhšie, či dokonca vynakladáme nemalé úsilie i finančné prostriedky, aby to všetko bolo také, aké Vianoce majú byť. Často mi prichádza v tomto období na um drobný zážitok z farnosti na Filipínach. Tak ako to býva vo zvyku, opýtal som sa jednej farničky, ako sa má. Ona mi odpovedala: „Mahirap ang buhay pero masaya kami. Malapit ang Pasko – Život je ťažký (biedny), ale sme šťastní. Vianoce sú blízko.“ Do Vianoc bolo ešte ďaleko, mohlo to byť kedysi na prelome októbra a novembra. Ako by mi však tá farnička bola povedala: „Aj keď všetko nie je také, ako by sme chceli, tešme sa a nedajme si zobrať radosť.“

My sa vyjadrujeme tiež podobne. Ak niekto začne rozprávať čosi, čo je zlé alebo negatívne, ak treba nejaké veci riešiť, povieme: „Nekazme si Vianoce, to budeme riešiť potom.“ Nechceme si pokaziť krásu a radosť z príchodu Spasiteľa na svet.

Je dobré odložiť niektoré veci, aby Vianoce boli krásne. Predstavme si čosi nepríjemné, čo akoby viselo a visí stále vo vzduchu. Vieme, že je to tu, a raz čosi s tým musíme robiť. My to len odkladáme napotom. Takéto správanie je, ako keby sme pchali hlavu do piesku, aby sme nič nevideli a nepočuli. Po sviatkoch ju vytiahneme a zbadáme, že je to také isté, ako predtým. Únik pred problémom na pár hodín nám neprinesie opravdivú radosť. Naša radosť bude stále akási „zakalená“. Vieme, že všetko nevyriešime, ale predsa by sme mohli niečo spraviť, aby naše Vianoce neboli pokazené.

Niekedy práve my sami sme tými, ktorí prinášajú iným bolesť a ťažkosť. Chceme sa už teraz rozhodnúť, že urobíme aspoň niečo preto, aby oslava Ježišovho narodenia bola krásna a radosť. Neprinášajme do spoločného života, do rodiny, na pracovisko nič zlé. Hnev, neláska, sebecko a iné zlo nech sa vytratia z nášho okolia. Aj keď je to naša stála životná úloha, chceme na to myslieť v tomto období intenzívnejšie. Iste to

prinesie ovocie.

Horšie je to však vtedy, keď sa zlo už stalo. Niektoré zlá trvajú v našom živote už roky. Možno je to hnev, ublíženie, nejaká slabosť, ktorá ničí krásu života okolo mňa. Niektorí už rezignovali a neveria, že to môže byť iné. V minulosti býval pekný zvyk v rodinách alebo medzi susedmi, že sa na Vianoce staré spory riešili zmierením a odpustením. Kedysi sme sa modlievali vo vianočnom období prosbu: **Pane, daj, aby si pri jasliach nášho Spasiteľa podali ruky všetci hnevníci. A všetci sme odpovedali: Prosíme Ťa, vyslyš nás.**

Nech toto obdobie, ktoré prežívame ako prípravu na vianočné sviatky, je pre každého z nás príležitosťou aj úlohou, aby sme spravili všetko pre odstránenie hnevu, nelásky, neodpustenia z našich rodín i z celej farnosti. Pretože toto kazí nielen Vianoce, ale celý náš život. Nekazme si Vianoce, nekazme si život!

MILÍ PRIATELIA, DRAHÍ FARNÍCI!
Chcem vám popriať – spolu s pátrom Johnnym – požehnané, milostiplné a radosťné sviatky Spasiteľovho narodenia.

Páter Pavol KRUTÁK, SVD

Foto - Vladimír KUZMA

SPOMÍNAME

SPOMIENKA

*Modlitba na perách spomienky otvára,
pri nich sa naše srdce do žiaľu ponára.
Hoc tvoja hviezda zhasla
a slnko ju už nemôže briať,
stále je s nami a vždy bo budeme
milovať.*

Dňa 28. 11. 2014 sme si pripomenuli 10. výročie, čo nás navždy opustil náš milovaný syn, brat, vnuk a strýko

Michal VRBINSKÝ

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomínajú rodičia, sestry s rodinami, stará mama a ostatná rodina

SPOMIENKA

*Kytičku kvetov kladieme
na studený kameň
a zapálime sviečky plameň.
Spomíname na roky
prežité s Tebou, na lásku,
dobrotu, pomoc a srdce na dlani.
Zostali už len spomienky a odkaz jediný,
„chýbaš nám v kruhu celej našej rodiny“.*

Dňa 7. 11. 2014 sme si pripomenuli 1. smutné výročie úmrtia nášho drahého manžela, otca a starého otca

Miroslava MEŠKA

z Terchovej – Podolíny

S láskou spomína manželka Anna s deťmi, vnučkami a celou rodinou

SPOMIENKA

*Neúprosný osud
to najdrabšie nám vzal,
len bolesť v srdciach,
smútok, prázdny domov
a spomienky
nám ponechal.*

Dňa 26. októbra 2014 sme si pripomenuli nedožitú 50. narodeniny

Anný CHOVANCOVEJ
rod. Krištofikovej

Kto ste ju poznali, venujte jej s nami tichú modlitbu a spomienku.
Smútiaca rodina.

SPOMÍNANIE

SPOMIENKA

Dňa 20. októbra 2014 sme si pripomenuli nedožitú 90. výročie narodenia nášho drahého zosnulého otca a starého otca

Štefana ŠVECA

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

Dcéra Hanka a Štefka s rodinou

SPOMIENKA

Čas nelieči bolesť ani rany, iba nás učí žiť bez toho, koho sme mali veľmi radi.

Dňa 29. decembra 2014 si pripomenieme 16 rokov od náhleho úmrtia nášho drahého manžela, otca a starého otca

Františka JÁNOŠÍKA z Bieleho Potoka

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S úctou s láskou spomínajú manželka, deti s rodinami a vnúčata

SPOMIENKA

Sú chvíle, ktoré ťažko prežívame, sú okamihy, na ktoré tisíckrát spomíname. Márne Ťa naše oči bládajú, márne po tvári sklzy stekajú. Život Ťi nedoprial s nami dlhšie byť, ale v našich srdciach budeš stále žiť.

Dňa 21. novembra 2014 sme si pripomenuli 2. výročie, čo nás navždy opustil náš drahý manžel, syn, brat a kamarát

Janko FONDRK

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami modlitbu a tichú spomienku.

S láskou a úctou spomína manželka a ostatná rodina

SPOMIENKA

Kto mal rád, nezabúda, kto poznal, spomenie si.

Dňa 5. januára 2015 si pripomenieme 5. výročie, čo nás predišiel do večnosti náš drahý manžel, otec, starý otec a brat

Kamil BOBÁŇ

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomínajú manželka, deti s rodinami a ostatní príbuzní

PROGRAM SVÄTÝCH OMŠÍ

Program svätých omší a podujatí
v Kostole sv. Cyrila a Metoda
v Terchovej počas vianočného
obdobia 2014/2015

Rímskokatolícka cirkev
Farnosť sv. Martina
013 06 Terchová
Tel.: 041/5695 190
www.fara.sk/terchova

DÁTUM	DEŇ	LITURGICKÉ SLÁVENIE	ČAS SV. OMŠÍ A PODUJATÍ
22. 12. 2014	pondelok	Spoločná sv. spoveď	13:30 - 17:00 hod.
23. 12. 2014	utorok	Advent	6:30 zakončenie rorát
24. 12. 2014	streda	Štedrý deň	6:30 sv. omša 24:00 polnočná sv. omša
25. 12. 2014	štvrtok	Narodenie Pána	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 domov dôchodcov 10:30 sv. omša 15:00 Jasličková pobožnosť
26. 12. 2014	piatok	Sv. Štefan, mučeník	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 domov dôchodcov 10:30 sv. omša
27. 12. 2014	sobota	Sv. Ján, evanjelista	6:30 sv. omša 17:00 sv. omša
28. 12. 2014	nedeľa	Sv. rodiny Ježiša, Márie a Jozefa	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 dom dôchodcov 10:30 sv. omša – obnova manželských sľubov 16:00 vianočný koncert – Nebeská muzika a jej hostia
31. 12. 2014	streda	Sv. Silvester, pápež	6:30 sv. omša 16:00 sv. omša a ďakovná pobožnosť na koniec roka 23:00 adorácia a požehnanie o polnoci
1. 1. 2015	štvrtok	Panny Márie Bohorodičky, Nový rok	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 domov dôchodcov 10:30 sv. omša
6. 1. 2015	utorok	Zjavenie Pána – Troch Kráľov	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 domov dôchodcov 10:30 sv. omša – pre koledníkov zo Žilinskej diecézy – otec biskup Tomáš Galis
11. 1. 2015	nedeľa	Nedeľa Krstu Pána	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 domov dôchodcov 10:30 sv. omša

POĎAKOVANIE

„Sú ľudia, ktorí pre nás v živote znamenajú viac ako ostatní. O to ťažšie je naučiť sa bez nich žiť.“

Úprimne ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym za prejavy sústrasti, kvetinové dary a dôstojnú rozlúčku s našou drahou manželkou, mamou, starou a prastarou mamou

Annou HANULIAKOVU rod. Lackovou

ktorá nás navždy opustila 9. októbra 2014 vo veku 75 rokov.

S úctou a láskou spomínajú manžel, synovia a dcéry s rodinami

SPOMIENKA

Osud už nevráti, čo navždy nám vzal. Len jedno vždy vráti – spomienky a v srdci žiaľ. Hviezdy pre nás prestali svietiť a slnko briať, ale my, čo sme vás milovali, budeme navždy s láskou spomínať.

V októbri 2014 uplynulo 11 rokov, čo nás navždy opustil náš drahý manžel, otec, starý otec, svokor, brat a švagr FRANTIŠEK RECHTORÍK, a 7 rokov od úmrtia syna, brata, uja, strýka, synovca, krsného syna a švagra ĽUBOŠA RECHTORÍKA.

Tichú spomienku chceme venovať aj starým rodičom MICHALOVI RECHTORÍKOVÍ a KATARÍNE RECHTORÍKOVEJ, rodenej Šmehýlovej, strýkovi SEBASTIÁNOVI, jeho manželke MAGDALENE, bratrancovi MIRKOVI RECHTORÍKOVÍ, strýkovi VIKTOROVI, MARCELOVI a našej milej tete Ľudke LAURENČÍKOVEJ, rodenej Rechtoríkovej.

S láskou a úctou spomína celá pozostalá rodina.

Kto ste ich poznali, venujte im spoločne s nami spomienku s modlitbou

CESTOVNÝ RUCH BY MAL BYŤ HLAVNÝM ZDROJOM PRÍJMU OBCE /ROZHOVOR SO STAROSTOM TERCHOVEJ MILANOM LAURENČÍKOM/

V nedávnych komunálnych voľbách, ktoré sa konali 15. novembra, s prehľadom obhájil svoju starostovskú stoličku Ing. Milan Laurenčík. V nasledujúcom rozhovore s ním budeme nielen bilancovať, ale „pozrieme“ sa aj do najbližšej budúcnosti.

TERCHOVÁ: Milan, v prvom rade želám veľa úspechov v nadchádzajúcom funkčnom období. Prejdem k hodnoteniu posledných 9 mesiacov. Čo ťa vo funkcii zaskočilo, čo sa podarilo naplniť a čo ešte chceš dokončiť?

Milan LAURENČÍK: Ďakujem za želanie. Začnem od konca tvojej otázky. Chcem, samozrejme, dokončiť všetko, čo som začal a čo som si naplánoval vo volebnom programe. Okrem povodne ma nezaskočilo nič. Niektoré veci ma možno prekvapili a sú inšpiráciou pre moje ďalšie pôsobenie vo funkcii starostu. Začal som plniť jednotlivé časti volebného programu. Najviac ma potešilo to, že prvá etapa výstavby oplozenia okolo starého cintorína je takmer realitou.

TERCHOVÁ: Vrátna zažila 21. júla prírodnú katastrofu. V obci bolo

postihnutých 44 domov. Podarilo sa odstrániť následky povodne? Aké boli celkové náklady?

Milan LAURENČÍK: Následky povodne sa budú odstraňovať ešte dlho. Vykonali sa však všetky povodňové záchranné a zabezpečovacie práce. Môžem sa vyjadrovať iba o tých nákladoch, ktoré vynaložila obec na záchranné práce. Tie sa blížia k hodnote 2,5 milióna eur. Náklady VÚC (majiteľa cesty) a správcu toku boli určite vyššie. Súkromní majitelia a firmy vyčíslujú škody v týchto dňoch.

TERCHOVÁ: Naša obec potrebuje nový cintorín. Kedy bude hotový?

Milan LAURENČÍK: Ak nás nič neprekvapí, tak by sme nový cintorín mohli dať do užívania v nasledujúcom roku. Je tam ešte niekoľko administratívnych problémov, ktoré musíme vyriešiť. Používať sa začne až po zaplnení starého cintorína.

TERCHOVÁ: Šport a možnosti venovať sa rôznym druhom športu si vyžaduje vytvorenie podmienok. Terchová už má reprezentanta v hokeji. Podarí sa v našej obci postaviť tribúnu na futbalovom ihrisku?

Milan LAURENČÍK: Obec podporuje šport priamo (finančným príspevkom pre futbal) aj nepriamo (úhradou elektrickej energie pre potreby šatní, bezplatným poskytovaním autobusu na zápasy). Ďalšou podporou je aj pridelenie financií na voľnočasové aktivity detí, kde sme pre šport (futbal, basketbal, stolný tenis a florbal) poskytli čiastku 8 660 eur z rozpočtu obce. O postavenie tribúny sa snažia futbalisti. Prostredníctvom obce sme podali žiadosť o grant a obec by hradila spolufinancovanie. Verím, že grantové peniaze nám pridelia a futbalisti budú mať financie na dokončenie tribúny.

TERCHOVÁ: Kultúra patrí popri prírodným krásam k výkladnej skriní obce. Ako chce vedenie obce podporovať kultúrne aktivity?

Milan LAURENČÍK: Ku kultúre sa obec ani v najmenšom nespráva macošsky. Máme zriadenú príspevkovú organizáciu – Miestne kultúrne stredisko (MKS), ktorého náplňou je starostlivosť o rozvoj kultúry v Terchovej. V rozpočte na tento účel vyčlenených 26 000 eur

+ plat riaditeľa MKS. Nehovoriac o tom, že MKS spravuje kinosálu a knižnicu, kde náklady na energie hradí obec. V súčasnosti končíme s rekonštrukciou Domu cestovného ruchu a tradičnej kultúry (nadstavba na obecnom úrade), ktorý je priamou podporou pre kultúru aj cestovný ruch. Vznikne veľká galéria, knižnica, nové priestory pre MKS a Terchovskú televíziu. Okrem financií na výstavbu, ktoré sa rátajú v státisícoch eur, bude potrebné vyčleniť financie na prevádzku (energie, údržbu), ktoré dnes ešte nedokážeme vyčíslit' (určite však nebudú zanedbateľné). Obec organizuje medzinárodný folklórny festival Jánošíkove dni, na ktorý vedenie obce každoročne zabezpečuje finančné zdroje vo výške viac ako 80 000 eur. V súvislosti s podporou kultúry spomeniem tiež financie na voľnočasové aktivity detí. Detské folklórne súbory sme podporili čiastkou 8 660 eur.

TERCHOVÁ: Cestovný ruch je významným zdrojom príjmu pre obec. Ako by sa mal uberať tento segment ekonomiky v našom kraji?

Milan LAURENČÍK: V kraji je založená OOCR (Oblasťná organizácia cestovného ruchu), ktorá by mala podporovať rozvoj cestovného ruchu za pomoci štátnych dotácií a príspevkov. Obec je jej členom a právom od tejto organizácie očakávame podporu cestovného ruchu. Zachytil som však informáciu, že cestovný ruch nenapreduje na celom Slovensku. Dokonca zaznamenal pokles, napriek tomu, že vo všetkých ostatných krajinách EÚ rástol. Pre našu obec by cestovný ruch nemal byť významným, ale hlavným zdrojom príjmu. Žiaľ, hoci som už druhý rozpočet nastavil tak, aby všetky peniaze vybrané na dani z ubytovania išli naspäť do rozvoja cestovného ruchu, nedarí sa nám zlepšiť disciplínu pri odvádzaní tejto dane. Pripravujeme zverejnenie všetkých platiteľov dane, aby sa dostali pod kontrolu verejnosti všetci, ktorí by zo zákona mali platiť, no na túto povinnosť „zabúdajú“. Bez peňazí je rozvoj cestovného ruchu nemožný. V rámci možností (sme limitovaní výškou úveru obce) sa budeme uchádzať aj o projekty s podporou EÚ. V súčasnosti vyberáme manažéra, ktorý by sa mal rozvoju cestovného ruchu venovať na plný pracovný úväzok.

Za rozhovor poďakoval **Ján MIHO ml.**

TERCHOVÁ: Žijeme predvianočný čas. Aké je želanie starostu Milana Laurenčíka svojim spoluobčanom?

Milan LAURENČÍK: Všetkým spoluobčanom prajem pevné zdravie, šťastie, pokoj a lásku v rodine. Ak k tomu pridáme viac pochopenia a porozumenia pre tých druhých, tak sa môžeme tešiť na úspešný rok 2015.

Foto - František MUCHA

SPOMIENKOVÝ VEČER

MIESTNE KULTÚRNE STREDISKO V TERCHOVEJ

BOLI SME PRI TOM...

*Srdečne vás pozývame na spomienkový večer
pri príležitosti prvého výročia zápisu prvku
Terchovská muzika do Reprezentatívneho zoznamu
nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.*

**piatok 5. decembra 2014 o 18:00 hod.
zasadačka Obecného úradu v Terchovej**

Tešíme sa na stretnutie!

Dňa 5. decembra 2014 sa uskutočnil v zasadačke Obecného úradu v Terchovej spomienkový večer pri príležitosti prvého výročia zápisu prvku **Terchovská muzika do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.**

Foto - František MUCHA

VÝSLEDKY VOLIEB DO OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA A STAROSTU OBCE

ZÁPISNICA

MIESTNEJ VOLEBNEJ KOMISIE O VÝSLEDKU VOLIEB V OBCI TERCHOVÁ DO OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA A STAROSTU OBCE TERCHOVÁ KONANÝCH DŇA 15. NOVEMBRA 2014

VÝSLEDKY:

Počet volebných obvodov	3
Počet volebných okrskov	4
Počet okrskových volebných komisií, ktoré zaslali výsledok hlasovania	4
Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov	3 271
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky	1 747
Počet odovzdaných obálok	1 747
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do obecného zastupiteľstva	1 666
Počet poslancov, ktorý sa mali zvoliť	11
Počet zvolených poslancov	11
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľbu starostu obce	1 729

VOLEBNÁ ÚČASŤ V TERCHOVEJ BOLA 53,40%.

POČET PLATNÝCH ODOVZDANÝCH HLASOV PRE VOĽBU STAROSTU

1. Ing. Milan LAURENČÍK	SaS	1298 hlasov
2. Mgr. Jozef MIČO	nezávislý	324 hlasov
3. Mgr. Martin HANULIAK	NaS – ns	70 hlasov
4. JUDr. Gustáv NOGA	Právo a spravodlivosť	37 hlasov

STARONOVÝM STAROSTOM OBCE TERCHOVÁ SA STAL ING. MILAN LAURENČÍK S POČTOM HLASOV 1 298

KANDIDÁTI, KTORÍ BOLI ZVOLENÍ ZA POSLANCOV - VOLEBNÝ OBVOD TERCHOVÁ STRUHÁREŇ

1.	Ing. Milan Laurenčík	SaS	450 hlasov
2.	Ing. Michal Krištofík	nezávislý	266 hlasov
3.	Jaroslav Ondruš	KDH	253 hlasov
4.	Danka Porubčanská	nezávislý	215 hlasov
5.	Mgr. Erika Zatlukalová	KDH	202 hlasov

**NÁHRADNÍCI – KANDIDÁTI, KTORÍ NEBOLI ZVOLENÍ ZA POSLANCOV
(VOLEBNÝ OBVOD TERCHOVÁ – ÚSTREDIE) V PORADÍ PODĽA POČTU ZÍSKANÝCH PLATNÝCH HLASOV**

6.	Ján Patrnčiak	nezávislý	192 hlasov
7.	Mgr. Vladimír Moravčík	nezávislý	190 hlasov
8.	Vladimír Švec	nezávislý	183 hlasov
9.	Viktor Holúbek	SNS	181 hlasov
10.	Juraj Jánošík	SMER – SD	171 hlasov
11.	František Zicho	SNS	163 hlasov
12.	Ing. Mária Hanuliaková	SDKÚ	144 hlasov
13.	Ján Miho	KDH	138 hlasov
14.	Štefan Elischer	KDH	133 hlasov
15.	Juraj Zicho	SNS	130 hlasov
16.	Zuzana Sekerková	nezávislá	109 hlasov
17.	Jaroslav Michálek	SNS	56 hlasov
18.	František Kubo	SNS	46 hlasov

KANDIDÁTI, KTORÍ BOLI ZVOLENÍ ZA POSLANCOV - VOLEBNÝ OBVOD TERCHOVÁ STRUHÁREŇ

1.	Ing. Mgr. Marián Zajac	KDH	262 hlasov
2.	Jozef Dávidík	KDH	224 hlasov
3.	Veronika Hajasová	nezávislá	199 hlasov

**NÁHRADNÍCI – KANDIDÁTI, KTORÍ NEBOLI ZVOLENÍ ZA POSLANCOV
(VOLEBNÝ OBVOD TERCHOVÁ – STRUHÁREŇ) V PORADÍ PODĽA POČTU ZÍSKANÝCH PLATNÝCH HLASOV**

4.	Ing. František Kadaš	SNS	164 hlasov
5.	Marek Cabadaj	SDKÚ – DS	120 hlasov
6.	Ing. Jozef Panták	KDH	105 hlasov
7.	Mgr. Martin Hanuliak	NaS – ns	87 hlasov
8.	JUDr. Gustáv Noga	Právo a spravodlivosť	36 hlasov

KANDIDÁTI, KTORÍ BOLI ZVOLENÍ ZA POSLANCOV - VOLEBNÝ OBVOD TERCHOVÁ BIELY POTOK

1.	Monika Lacúchová	nezávislá	93 hlasov
2.	Jana Zavacká	KDH	93 hlasov
3.	Ján Rehtorik	SNS	84 hlasov

**NÁHRADNÍCI – KANDIDÁTI, KTORÍ NEBOLI ZVOLENÍ ZA POSLANCOV
(VOLEBNÝ OBVOD TERCHOVÁ – BIELY POTOK) V PORADÍ PODĽA POČTU ZÍSKANÝCH PLATNÝCH HLASOV**

4.	Ján Kováč	KDH	83 hlasov
5.	Ján Mažgút	SNS	76 hlasov
6.	Ján Cabadaj	KDH	73 hlasov
7.	Mgr. Katarína Hlaváčová	SaS	58 hlasov
8.	Lukáš Krištofik	Právo a spravodlivosť	45 hlasov

„Podporte nás svojim príchodom, sme na vašu návštevu pripravení!“ – odkazovali Terchovci všetkým, celému Slovensku i návštevníkom zo zahraničia. A tí, ktorí prišli, určite neobanovali a dodnes majú na čo spomínať.

FESTIVALOVÉ SÚVISLOSTI

Už prakticky hneď od skončenia ničivej prietrže mračen a jej následkov, najmä vo Vrátni, sa šířili informácie rôznej kvality a často rozporuplného obsahu. „Jánošíkove dni vraj dni budú skrátene, oklieštené, nebudú vôbec...“, trúsili sa reči. Ani na prvý pohľad katastrofálne škody však Terchovcov neodradili (zocelených údermi prírody i priam geneticky „nazberkanou“ súdržnosťou, vinúcou sa celými generáciami), a tí odštartovali 52. ročník medzinárodného folklórného festivalu Jánošíkove dni. Tentoraz od štvrtka 24. do nedele 27. júla, hlavne však podľa pôvodného itinerára a prakticky v plnom rozsahu. Skutočne a bez páťosu, nielen „terchovský štátny sviatok“, ale aj návšteva 200 kilometrov nepoškodených turistických chodníkov boli skvelou príležitosťou, ktorú mnohí využili ako reálnu možnosť pomôcť obci v (chvilami takmer macošskom) objatí malofatranskej (matky) prírody.

Kľúčové slovo predstavovala uznávaná značka medzinárodnej kvality – UNESCO. „Terchovská muzika bola minulý rok zapísaná do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. A chceli sme, aby táto skutočnosť významne zarezoňovala. Sme totiž hlboko presvedčení, že si to naša muzika a všetci jej interpreti počas takmer 125 rokov nepretržitého vývoja zaslúžia“, zdôrazňoval šéfdramaturg festivalu Peter Cabadaj. Myšlienkou UNESCO boli harmonicky prepojené aj tri galaprogramy Jánošíkových dní: piatkový terchovský, sobotný medzinárodný a nedeľný krajský. A aby tento koberec držal pokope, silnou nitou

ho pretkalo viacero účinkujúcich, ktorí majú významný podiel na úspechu terchovskej muziky. „Veľmi chceme, aby zarezoňovali aj európske súvislosti UNESCO v Terchovej. To znamená, že máme záujem Terchovú prepojiť prirodzene s Európou, ako si to UNESCO vyžaduje. Navyše, „nebeská“ muzika nikdy nebola izolovaným kultúrnym fenoménom a už dávno nepatrí výlučne iba a len Terchovcom“, zdôraznil Cabadaj.

ZAHRAJ MI, TERCHOVSKÁ MUZIKA

Začiatkom diania bola štvrtková vernisáž výstavy tradičného odievania z rôznych slovenských regiónov pod názvom Košielka bielená, rubášik riasený... v Makovického dome v Žiline. Podvečer sa už priamo v Terchovej, v Kultúrnom dome Andreja Hlinku, konal komorný program Ako sa terchovská muzika svetovou stala. Domácich muzikantov, spevákov a tanečníkov predstavil aj piatkový galaprogram Veruže mi zahraj terchovská muzika. Riaditeľ kultúrneho strediska Rudolf Patrnčíak (dlhoročný člen legendárnej ľudovej hudby Bratov Muchovcov) zdôraznil, že ide o pravidelnú ukážku domácej kultúry: „Hovorí sa, že Terchová má najviac muzikantov na meter štvorcový. Preto ich chceme prezentovať a vytvárame im priestor.“

Zaplnený amfiteáter Nad bôrami roztancovali a rozospievali popri domácich aj účinkujúci zo Skalice, Lutiš, Vadičova, Novej Bystrice i nadšenci terchovskej muziky z dolniakov. Búrlivý potlesk sa ušiel tiež kapele Arzén, Ťažkej muzike so ženskou speváckou skupinou Trio z Chotára či súboru Oprášené krpce.

V sobotu pribudla na priečelí kultúrneho domu bronzová busta Andreja Hlinku – dar Matice slovenskej pri príležitosti 150. výročia narodenia tejto našej významnej historickej osobnosti. Dar prišiel osobne odovzdať predseda MS Marián Tkáč.

Najviac ľudí prilákal sobotňajší večerný medzinárodný galaprogram s príznačným názvom UNESCO v Terchovej. Jeho korene sa viažu k unikátnej hudobnej tradícii i jej zákonitému oceneniu. Pripomenieme len, že Terchovci (a všetci Slováci) totiž, priam ako mikulášsky darček, dostali 5. decembra 2013 správu z azerbajdžanskej metropoly Baku. V tomto meste si Terchovci prevzali (pred viac ako 800 delegátmi zo 100

krajin sveta!), za mnohé minulé generácie i súčasníkov, od Medzivládneho výboru UNESCO na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva výnimočné ocenenie – zápis do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva. Plný amfiteáter privítal aj prezidenta SR Andreja Kisku, ktorý si spolu s tisíckami ďalších s chuťou zaspieval známu ľudovú pieseň o naklonenom strome na Kráľovej holi: „Je tu fantastická atmosféra. Cítiť tu obrovskú energiu medzi ľuďmi... Nielen medzi vystupujúcimi, ale aj medzi tými, ktorí sa pozerajú.“ Doplníme, že išlo o ďalší jedinečný „kúsok“ v programe – vystúpenie zhruba stočlenného Terchovského symfonického orchestra s dirigentom R. Patrnčíakom, ktorý takto vystupuje len raz do roka.

Záverečný festivalový deň otvorila tradičná svätá omša za nositeľov ľudových tradícií. Vzápätí nasledoval parádny konský vozový sprievod (hoci šiel po skrátenej trase), vystúpenia na pódii pod sochou Juraja Jánošíka a záverečnou bodkou bol program s názvom Prechádzky po kraji v amfiteatri.

Čo najúplnejšie – v širších historických, kultúrnych a umeleckých súvislostiach – predstaví Juraja Jánošíka bolo snahou zostavovateľov knihy, ktorú počas nedeľnej slávnostnej prezentácie posypali v amfiteatri Nad bôrami dukátni a uviedli do života predsedu Matice slovenskej Marián Tkáč a predsedu Žilinského samosprávneho kraja Juraj Blanár (oba subjekty sa zaslúžili o vydanie tejto pozoruhodnej publikácie).

„Počas štyroch festivalových dní sa v Terchovej predstavilo takmer 1 100 účinkujúcich zo Slovenska, Lotyšska, Ukrajiny a Česka. Dvadsaťsedem programových blokov, ktoré diváci videli na štyroch pódioch, sa vyznačovalo nielen dobrou atmosférou, ale aj kvalitnými výkonmi súborov, skupín a sólistov. Jánošíkove dni 2014 hodnotíme z nášho pohľadu ako úspešné“, povedal tesne po skončení akcie P. Cabadaj. Ostáva nám ešte dodať, že sa opäť potvrdila vysoká prestíž podujatia i to, že Terchovci ho dokážu uskutočniť aj vtedy, keď treba prekonávať ťažké prekážky.

Igor VÁLEK

Foto - Milan KOSEK

NÁVRAT ANDREJA HLINKU

V sobotu 26. júla 2014 sa v rámci 52. ročníka Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej konalo slávnostné odhalenie bronzovej busty Andreja Hlinku pri príležitosti jeho tohtoročného 150. výročia narodenia.

Významný slovenský kňaz, politik, náboženský spisovateľ a národohospodár A. Hlinka je spojený aj s našou obcou. Do roku 1945 bolo po ňom pomenované Potravné družstvo (dnešný Kultúrny dom A. Hlinku), pred ktorým sa nachádzala jeho socha. V dôsledku zmeny politického režimu socha zmizla nevedno kam, pričom pôvodný podstavec, na ktorom bola nainštalovaná, sa podarilo akoby zázrakom zachrániť. Práve na ňom je dnes umiestnená busta nášho dejateľa – dar Matice slovenskej obci Terchová.

Na slávnostnom akte odhalenia diela sochára Radka Mačuhu sa osobne zúčastnil

predseda MS Marián Tkáč s manželkou, nechýbal, samozrejme, ani starosta obce Milan Laurenčík, Ťažká muzika a Trio z Chotára. To, že išlo o výnimočnú udalosť, potvrdil aj záujem ľudí, ktorí prišli do areálu kultúrneho domu, kde sa podujatie konalo. Andrej Hlinka sa tak symbolicky vrátil do prostredia, odkiaľ ho pred 70 rokmi „vyhnala“ necitlivá ruka a dobová nevraživosť ku všetkému kresťanskému a národnému.

-red-

Foto - Marián ŽIŠKO

/ROZHOVOR S PÁTRM PAVLOM BALÁŽOM, SVD/

Do vianočného vydania novín sme pre vás, milí čitatelia, pripravili aj zaujímavý rozhovor s pátrom Pavlom Balážom, ktorý bol pred niekoľkými rokmi kaplánom v Terchovej. V súčasnosti pôsobí ako misionár v najväčšej latinskoamerickej krajine – Brazílii.

TERCHOVÁ: Palko, skús sa v stručnosti pripomenúť čitateľom našich novín. Kedy si bol kaplánom v Terchovej a čo nasledovalo ďalej.

Páter Pavol Baláž: Srdečne pozdravujem všetkých Terchovčanov. Pred niekoľkými rokmi som prišiel do Terchovej ako pastoračný asistent, potom som ostal ako

diakon – bolo to na jeseň 2009. V júni nasledujúceho roku som bol vysvätený na kňaza a ako kaplán som u vás ostal do augusta 2011. Pri doživotných sľuboch som dostal misijné určenie Brazília („régia Amazónia“). Po mojom odchode z Terchovej som teda išiel na misiu do tejto časti Južnej Ameriky. Momentálne pôsobím ako kaplán v štáte Para, teda v srdci „régie Amazónia“ – pri rieke Amazonka v diecéze Óbidos vo farnosti Alenquer. Brazília má 27 štátov; je to obrovská krajina, väčšia ako celá Európa. V Brazílii máme ako verbisti tri provincie a jednu „regiu Amazóniu“. Ja teda pôsobím v „regii“, čo je celkom odlišná situácia ako majú ostatné 3 provincie, pokiaľ ide o pastoračiu i kultúru zároveň.

Pred týmto letom ma moji predstavení vyslali do inej farnosti zvanej Oiapoque, ktorá sa nachádza v severnej časti Brazílie – v štáte Amapá pri Francúzskej Guyane. Takže po mojej dovolenke si zbalím svoje veci a z Alenqueru pôjdem do Oiapoque. Farnosť Oiapoque je typická tým, že na jej území sa nachádza pravé indiánske územie. Ide o chránenú rezerváciu, pričom tam pôsobí a bude pôsobiť môj spolubrat z Indonézie. Ja by som mal pracovať so spolubratom z Poľska v meste, ktoré je rozdelené na sedem štvrtí so siedmimi kostolmi.

TERCHOVÁ: Popíš svoju terajšiu misijnú stanicu v Brazílii. Čím Ťa táto nádherná krajina prekvapila, či už po duchovnej stránke, alebo po prírodnej?

Páter Pavol Baláž: Keďže pochádzam z hornej oblasti Slovenska, aj svoje misijné určenie som si trochu vyberal tak, aby bolo späť s prírodou. Amazónia je nádherná časť Brazílie, známa hustým

pralesom, zeleňou, zvieratami, živočíchmi, vlhkým vzduchom a, v neposlednom rade, aj prívítivými ľuďmi. V tomto prostredí môžete naozaj meditovať nad krásou prírody, ktorú stvoril Boh, a nad všetkým, ako to tu funguje.

Pôsobím vo farnosti Alenquer, ktorá je rozlohou väčšia ako Slovensko; sme tu piati – ja zo Slovenska, páter Lukáš z Poľska, páter Adventino z Indonézie, pán farár Manuel z Portugalska a rehoľný brat Luis z Belgicka. Práca máme dosť, lebo vo farnosti, ktorá má pár desiatok filiállok, žije 60 000 obyvateľov. Farnosť sa rozdeľuje na mesto, vodu a súš. V meste máme 15 komunít, „na vode“, pri rieke Amazon, 27 komunít a na súši okolo 110 filiállok. Keďže sme len štyria kňazi a jeden rehoľný brat, máme čo robiť, aby miestni ľudia dostali čo najviac z poznania kresťanského učenia a života. Okrem typickej pastoračnej služby máme aj iné pastoračie. Ide napríklad o pastoračiu detí, dospievajúcich, mladých, ľudí pracujúcich, potom pastoračiu ľudí stredného veku. Chýba nám ešte starostlivosť o starých, ale na druhej strane máme pastoračiu rodín, rozvedených, pastoračiu väzňov, starostlivosť o povolania, pracujeme v nemocnici; ďalej vykonávame rôzne prípravy na sviatosti, robíme kurzy ako viesť komunity, keďže nemajú vlastných kňazov, a mnohé iné činnosti. Je toho naozaj dosť, pričom nás je na to málo.

TERCHOVÁ: Keby si mal porovnať Slovensko s Amazóniou, aké sú najväčšie rozdiely?

Páter Pavol Baláž: Jedným z viditeľných rozdielov sú nekonečné vzdialenosti farnosti od farnosti a filiálky od filiálky, čiže komunity od komunity. Doprava je tu horšia ako na Slovensku, cesty nie sú prispôbené zmýšľaniu našej mentality.

Čo sa týka pastoračie, môžem povedať, že znovu ide o iný systém práce, čo ma zas vedie k tomu, aby som nestagnoval a stále hľadal nové a nové formy práce. Vcelku môžem povedať, že je to niečo úplne iné, než na čo som bol na Slovensku naučený, a to tak z hľadiska kultúrnej, filozofickej a inej mentality. Veľké rozdiely sú aj v ponímaní kresťanstva, pretože tam prevláda teológia oslobodenia. Ľudia sú jednoduchí, niektorí nemajú ani základné vzdelanie, pretože, ako sami hovoria, „nám to k životu netreba“. Jedinú knihu, ktorú majú v domácnosti, je Biblia.

TERCHOVÁ: Kde všade si už v Brazílii bol?

Páter Pavol Baláž: (s úsmevom na tvári): Bol som na jazykovom kurze v hlavnom meste Brazília, neskôr ma vyslali na inkulturačný kurz do Sao Paula, potom na stretnutie s novými misionármi v Riu de Janeiro (Juiz de Fora)...

TERCHOVÁ: Ako dlho ešte budeš pôsobiť v Brazílii?

Páter Pavol Baláž: (s úsmevom na tvári): Pokiaľ Pán Boh dopraje, predstavení dovoľia a zdravie ukáže.

Za rozhovor poďakoval Ján MIHO ml. Fotoarchív pátra Baláža

/NÁVRAT K POZORUHODNEJ VÝSTAVE/

Otváracím programom tohtoročných Jánošíkových dní bola vernisáž kvalitne pripravenej, zrealizovanej i spropagovanej výstavy o ľudovom odievaní. Početnému publiku sa okrem iných osobností prihovoral aj dlhoročný šéfdramaturg terchovského „štátneho sviatku“ Peter Cabada. Z jeho textu sme vybrali ťažiskovú časť, venovanú širším súvislostiam prezentovaného výstavného projektu.

Hoci sa 52. ročník Jánošíkových dní nesie v znamení zápisu prvku Terchovská muzika do UNESCO, nechýbajú v bohatom festivalovom programe ani podujatia, ponúkajúce prezentáciu iných druhov našej jedinečnej ľudovej kultúry a umenia. Zvykli sme si už, že zásluhou agilného a kreatívneho Krajského kultúrneho strediska v Žiline sa v priestoroch Makovického domu realizujú kvalitné výstavné projekty, ktoré z viacerých uhlov pohľadu reflektujú rozmanité prejavy a formy ľudového umenia. Túto koncepčne a systematicky profilovanú líniu rozvíja atraktívna výstava tradičného odievania z rôznych regiónov Slovenska „Košíelka bielená, rubáčik riasený...“, ktorej vernisáž otvára Jánošíkove dni 2014.

Vysoko treba oceniť skutočnosť, že výstava nie je striktné teritoriálne viazaná len na územie dnešného Žilinského kraja. Tým, že má širší slovenský záber,

ponúka vzácnu možnosť pozrieť si a obdivovať rôzne lokálne či regionálne dobové varianty tradičného odievania, jeho výzdobu, farebnú pestrosť a iné komponenty. Z výstavy zjavne cítiť, že jej predchádzal seriózny výskum, ktorý je už dnes, žiaľ, zriedkavosťou. Pozorný a vnímavý návštevník určite zaregistruje charakteristické znaky nášho ľudového odevu. Okrem už spomínanej výzdoby a farebnej pestrosti k nim patria aj stálosť foriem a pozvoľný vývin. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vznik tradičného odevu súvisel s procesom sociálnej diferenciácie dobovej spoločnosti. Rôzne vrstvy a skupiny obyvateľstva sa nezačali odlišovať len sociálnym statusom, ale aj svojim obliekaním. Tradičný odev splnil okrem praktického využitia i ďalšie funkcie. Vyjadroval napríklad odlišnosť pohlavia, generačné rozdiely, stav, zamestnanie, príležitosť nosenia, ako i lokálnu, respektíve regionálnu príslušnosť jeho nositeľa. V druhej polovici 19. storočia začali do tradičného odevu prenikať mestské súčasti, až ho postupne nahradili. Používanie ľudového odevu v mestskom prostredí sa na prelome 19. a 20. storočia stalo prirodzenou prezentáciou národného povedomia a vlastenectva. Nezvratiteľný proces zániku nosenia tradičného odevu v minulom storočí urýchlili popri vojnových udalostiach najmä hospodárske, sociálne a spoločenské civilizačné premeny a ich ďalekosiahle dôsledky.

Organizátori Jánošíkových dní si hlboko ctia tradíciu a odkaz dedičstva otcovizne. Do tejto kategórie bezpochyby patrí aj tradičný odev, ktorého skladba i samotná existencia je doslova založená na tradícii. Celoslovensky koncipovanú výstavu tradičného odievania v Makovickom dome považujem za dôležitý príspevok k napĺňaniu snahy dôstojne si pripomínať kultúru, spôsob života a hodnotový systém našich predkov.

Peter CABADAJ
Foto - Milan KOSEK

/IVAN KÖHLER SA DOŽIL SEDEMDESIATKY/

V sobotu 26. júla 2014 sa v Relaxačno-informačnom centre TERCHOVEC konala vernisáž výstavy nezameniteľného žilinského fotografa, džezmena od špiku kosti, organizátora svojráznych akcií a jedného z posledných žijúcich bohémov klasického razenia Ivana Köhlera. Podujatie s magickou iskrivou atmosférou bolo programovou súčasťou 52. ročníka Jánošíkových dní. Na vernisáži sa zúčastnilo množstvo ľudí z rôznych končín sveta, nechýbali originálne prihovory, mystifikácie, muzika, spev, desiatky krásnych báb a litre dobrého chľastu. Pri tejto príležitosti, samozrejme, vyšiel aj katalóg výstavy, z ktorého vám ponúkame text Petra Cabadaja.

Kedysi populárna slovenská filmová komédia mala názov Utekajme, už ide! Výtvarník a pedagóg Pavel Choma svojho času tento názov zaujímavovo sparafrázoval: „Prežehnajme sa, ide Köhler...“

Myslel tým, samozrejme, Ivana „Kellyho“ Köhlera, pred ktorým veru nikde niet úniku. A je úplne jedno, či sa momentálne zdržiava v Žiline, Prahe, Rajeckej doline, na Kysuciach,

v Poprade, Zázrivej či Terchovej. Nakoľko ide o nevyspytateľne univerzálnu bytosť či skôr úkaz, ťažko veru povedať a napísať, čím v skutočnosti najviac je. Zrejme záleží od povahy a charakteru danej situácie, do ktorej sa akýmkoľvek spôsobom „namočil“ a vmanévroval. Keď treba, tak je z neho precízny fotograf, svojrázny výtvarník, originálny „oživovač“ histórie a nekorunovaný fašiangový (karnevalový) kráľ. Inokedy sa mihnutím oka prevetlí do postavy čarodejníka či šamana, často a rád pláva v džezových vodách, s nonšalantnosťou a pasiou sebe vlastnou organizuje akcie, do ktorých by sa tuctový homo sapiens dneška nikdy nepustil.

Osobne Ivana vnímam ako jedného z posledných nefalšovaných bohémov, ktorý tu medzi nami ostal trčať ako relikv starych čias, keď sa dobrý kumšt nehanbil opíjať ešte lepším mocom, a keď pritom nikdy nemohli chybať pôvabné ženy. Povaha sa stala Kellyho magickým znamením osudu; jeho pozoruhodný životný príbeh na nás dýcha nielen bizarnými odtieňmi a neuchopiteľnými súvislosťami, ale aj a najmä neprenosnou skúsenosťou. Ivanove autentické umenie je akoby potvrdením starej pravdy, že ľudská fatalita je zložená zo samých omylov a stereotypov, a až pričasto býva úplne slepá, hluchá a nemá. Nejaví znaky vznešenosti a s noblesou si v krčme nikdy nepotykala. Ivanovi Köhlerovi to však zjavne neprekáža. Naplno sa oddáva životu umelca, ktorý si za nijakých okolností nemôže dovoliť luxus neísť na plný plyn a na doraz.

Prejdime však k najnovšej Ivanovej výstave fotografií, s ktorými je spojený príznačne „köhlerovský“ neopakovateľný (alebo ťažko uveriteľný) príbeh. Píše sa rok 1985 a v osade Krištofíkovci (Terchová – Biely Potok) sa koná veľká sláva: 499. repríza hry Radošinského naivného divadla Jáánošiiik, v atraktívnej prírodnej scenérii s výhľadom na majestátny Rozsutec. Radošinci prišli v kompletnom hereckom zložení, čiže aj so svojimi najväčšími esami Stanom Štepkom

a Milanom Markovičom. Medzi divákmi, sediacimi na kobercoch, nechýbali také autorské značky ako Martin Ťapák, Július Satinský, Jozef Ciller, František Kele, Miloš Vančo, majster knižnej väzby Ján Vrtílek s dcérou Lidou Mlichovou a ďalšie známe mená. Jednoducho, elitná spoločnosť! Šéfom kráľovského protokolu Argillia bol svetoznámy výtvarník Alex Mlynárčik. Po rokoch si Ivan Köhler zaspomínal: „Tesne nad Argilliou mal drevenicu môj mladší brat Štefan s manželkou. Zázemie teda fungovalo a fotografovanie začalo. Na výkony Radošincov bola radosť sa pozeráť... Pokus Štátnej bezpečnosti získať na druhý deň po akcii obrazový materiál síce bol, ale nepodaril sa.“ Fotografie z Jáánošiiika doposiaľ „odpočívajú“ v Ivanovom archíve. Po takmer 30 rokoch budú tieto unikátne snímky, zachytávajúce prierez hry, divákov i čarovnú atmosféru krajiny Jánošíka, konečne vystavené v Terchovej. Presnejšie, počas 52. ročníka Jánošíkových dní.

A ešte niečo na záver. V nedeľu 13. júla 2014 sa autor fotografií Ivan Köhler dožil v plnej forme a kondícii svojej ťažko uveriteľnej sedemdesiatky. O trinásť dní neskôr – 26. júla (práve v deň vernisáže Ivanovej výstavy v Terchovej) – ho vekovo „dobehol“ tvorca legendárneho Jáánošiiika Stano Štepa. Srdečne obom čerstvým sedemdesiatnikom blahoželáme! Samozrejme, obísť nemôžeme ani tohtoročné významné životné jubileá ich spriaznených duší, veľkých majstrov slovenského kumštu : čerstvého deväťdesiatnika Ladislava Chudíka, čerstvého osemdesiatnika Alexa Mlynárčika a čerstvého šesťdesiatnika Juraja Nvotu. Žiaľ, český spisovateľský mág Bohumil Hrabal sa svojej storočnice narodenia nedožil...

**Peter CABADAJ
Foto - Milan KOSEK**

VYŠLA ĎALŠIA KNIŽKA O SLÁVNOM RODÁKovi Z TERCHOVEJ/

Počas záverečného programu 52. ročníka Jánošíkových dní bola v nedeľu 27. júla popoludní v amfiteátri Nad bôrami slávnostne uvedená publikácia Juraj Jánošík. Veľká kniha o zbojníckom kapitánovi. Pozoruhodné dielo vydala Matica slovenská v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom. Medzi autormi nechýba ani Peter Cabadaj, ktorý prispel textom na tému Juraj Jánošík vo výtvarnom umení, hudbe a baletе. V tomto vianočnom čísle novín uverejňujeme prvú časť jeho príspevku, reflektujúceho výtvarné umenie.

Jánošíkovská tradícia sa vo výtvarnom umení začína uplatňovať od prelomu 18. a 19. storočia. Postupne vznikali dominantné anonyimné maľby na skle, v drevorezbe pôvodne bačovské motívy voľne splynuli so zbojníckymi. Tematiku si medzičasom osvojili drotári, hrmčiari, keramikári, džbankári, tvorcovia gobelínov, paličkovanej čipky, výrobcovia rôznych úžitkových či dekoratívnych predmetov. V druhej polovici 19. storočia ľudové prejavy, reflektujúce príslušný tematický okruh, inšpirovali už aj profesionálnych výtvarníkov. Zdôrazniť treba, že išlo nielen o slovenských, ale tiež poľských, českých a moravských umelcov. Neskoršie, v priebehu 20. storočia, k nim pribudli výtvarníci z Ruska, Ukrajiny, Litvy, Francúzska, Holandska, Nemecka, USA, Kanady a Argentíny. Z tohto uhla pohľadu možno oprávnené konštatovať, že ide o tematiku so silným medzinárodným rozmerom.

MARTIN BENKA A ĎALŠÍ

Prvý rozsiahlejší cyklus grafických diel s jánošíkovskými, respektíve zbojníckymi inšpiráciami poznáme z Poľska (Bogusz Z. Steczynski). Z českých výtvarníkov siahli po tejto téme na prelome 19. a 20. storočia Mikoláš Aleš, Miloš Jiránek, Jaroslav

Vešín a Venceslav Černý; na nich nadviazala známa moravská bratská umelecká dvojica – maliar Josef (Joža) a sochár František (Franta) Uprkavci. Do medailérskej tvorby sa jánošíkovské motívy dostávajú okolo roku 1910 (Josef Štursa, Stanislav Sucharda).

Na Slovensku sa počas 19. storočia z profesionálnych výtvarníkov ako prví venovali pertraktovanej problematike František Belopotocký, Peter Michal Bohúň, Barabáš Mikuláš a Cyril Kutlík. Silný mobilizačný faktor vplyvu jánošíkovskej tradície z pohľadu boja za česko-slovenskú štátnu slobodu dokumentuje cyklus plagátov a pohľadníc Vojtěcha Preissiga z roku 1917. Kolekcia propagačných tlačovín slúžila potrebám náboru amerických Slovákov do česko-slovenských légii. Najznámejším sa stal plagát so sloganom: „Bôh do krivdy hromom a junák gulami“

Dôležitú úlohu z hľadiska všestrannej propagácie jánošíkovského kultu zohrala zakladateľská osobnosť slovenskej fotografie Pavol Socháň. Príslušnej téme sa v mladosti venoval ako výtvarník, neskôr – v prvých troch desaťročiach minulého storočia – ako etnograf, historik (publikácia Zbojník Juro Jánošík: aký bol v skutočnosti), publicista a dramatik (Jánošík a lesné víly).

Po roku 1918 rozvíjalo zbojnícku tematiku viacero našich popredných umelcov, ktorí pod zjavným vplyvom ľudovej tradície začali stvárňovať Jánošíka ako národného hrdinu. Niektorí z výtvarníkov sa dokonca vybrali po jeho stopách do Terchovej a na Liptov (Janko Alexy, Martin Benka, Miloš Alexander Bazovský a iní). Scenéria prírodných zákutí s Vrátnou, Rozsutcami, ako aj pôsobivé ostrovcy roztrúsených dreveníc po kopaniciach dopĺňovali tematiku ľudových hrdinov, ktorých archetypy hľadali umelci práve v autentickom terčovskom prostredí.

Rodisko nášho najslávnejšieho zbojníckeho kapitána si azda najviac obľúbil M. Benka. „Odtiaľto z Martina je kúsok do kraja Jánošíkovho, do dedinky Terchovej. Tam som na kopaniciach hľadal rodnú chalupu Jura Jánošíka. Našiel som ju a maľoval. Tisíckrát som prechodil ten kraj, miestami uzavretý do dolín, miestami vytiahnutý na temenách kopcov. Krok za krokom som chodil po Vrátnej a kreslil a kreslil. V tom kraji sa vždy vžívam do doby Jánošíkovej. Všetko okolo mi znie ako starodávne rozprávanie. Tam by človek mohol kresliť a maľovať nekonečne dlho, ale čas, ten nepriateľ, beží nemilosrdne a život je príliš krátky.“ Azda nezaškodí, keď pripomenieme, že najznámejším dielom, ktoré vtedy Benka namaloval, je Krajina z Terchovej. Umelec zaň získal v roku 1937 prestížne medzinárodné ocenenie na Svetovej výstave v Paríži. O vyše 60 rokov neskôr sa Krajina z Terchovej – pohľad od bývalej osady Štefkovia smerom na Púpov – dostala na poštovú známku i pohľadnicu.

GALANDOVCI

Jánošíkovské a zbojnícke motívy zobrazovali v medzivojnovom období aj protagonisti generácie zakladateľských osobností moderného slovenského výtvarného umenia

(M. A. Bazovský, Mikuláš Galanda, Ľudovít Fulla, Koloman Sokol). Zásluhou ich výstav postava Juraja Jánošíka dokonca prenikla do prestížnych európskych galérií! Zbojnícku tematiku plnohodnotne využili ako formotvorný základ pri tvorivom hľadaní nových možností aplikácie dedičstva ľudového umenia pre slovenskú modernu. Súčasne im poslúžila ako dôležitý impulz k postupnému profilovaniu národne špecifického výtvarného prejavu.

Popri obraze ženy a téme materstva venoval M. Galanda na vrchole svojich tvorivých síl osobitnú pozornosť práve zbojníckej látke. Umelec sa jej zmocnil na prvý pohľad jednoduchým spôsobom. Práve vďaka tejto jednoduchosti, ktorú možno presnejšie charakterizovať aj ako monumentalitu, mohla byť zobrazovaná téma v dobových súvislostiach originálne a nanovo chápaná, vnímaná a interpretovaná. Priama súvislosť s jánošíkovskou legendou je zjavná, „zároveň však predstavuje významné ikonologické

Juraj Jánošík

VELKÁ KNIHA
O ZBOJNÍCKOM
KAPITÁNOVI

BIG BOOK
ABOUT FAMOUS
CAPTAIN OF BANDITS

rozšírenie Galandovho umeleckého názoru, jeho umeleckej interpretácie a koncepcie sveta i ľudských vzťahov v ňom. Je významným obohatením nielen Galandovej obsahovej a kompozičnej výstavby obrazu, ale i celého dovtedajšieho umenia kompozície v slovenskom výtvarnom umení.“ (Z. Kostrová) Povedané inak, umelcovi sa presvedčivo podarilo posunúť vnímanie zbojníckej tematiky z jánošíkovskej legendy do univerzálnej polohy vzájomných medziľudských vzťahov. V širšom významovom kontexte a súvislostiach išlo aj o vzťahy spoločenské, väzby človeka ku krajine, k prostrediu, spoločenstvu, kde žije a kde sa cíti doma a dobre.

Galandov najbližší priateľ L. Fulla ako prvý slovenský maliar pohotovo reagoval na mnohostranné podnety európskej moderny. Konkrétnym výsledkom jeho tvorivých snažení bol autentický a originálny výtvarný štýl, ktorým popri potrebe hľadania nového výrazu artikuloval aj vlastnú národnú identitu a bezprostrednú spätosť s ľudovým umením. Charakterom svojej bohatej tvorby predstavuje jedného z najslovenských umelcov. Funkčné harmonické zakomponovanie ľudových prvkov do moderného prejavu ho výrazne odlišovalo od súčasných i predošlých slovenských výtvarníkov. V jeho autorskom koncepte zohrávala dôležitú rolu blízkosť k detskej predstavivosti. Preto pri spomienkach na detstvo prežité na Liptove zákonite nemôže absentovať reflexia jánošíkovskej legendy. Potvrďujú to napríklad rané grafické práce z prelomu 20. a 30. rokov (Jánošík, Hôrni chlapi, Jánošíkov posledný tanec a iné). Na uvedené diela nadviazal po rôznych peripetiách v druhej polovici 40. rokov malbami Jánošík – ochranca chudoby, Jánošík na bielom koni...

K umeleckému odkazu M. Galandu, L. Fullu, ale aj M. A. Bazovského a Cypriána Majerníka sa v roku 1957 v Žiline prihlásili kolektívnu výstavou mladí výtvarníci, zoskupení v Skupine Mikuláša Galandu. Zaviazali sa cielavedome nadväzovať na dielo spomenutých majstrov, „lebo oni predstavujú najlepšie prúdy moderného a pritom hlboko slovenského a ľudského výtvarného umenia“. Zároveň platí, že pre „galandovcov“ bola príznačná blízkosť k jánošíkovským motívom, čo potvrdzuje niekoľko diel z oblasti maľby, kresby, grafiky a sochárstva (Vladimír Kompánek, Milan Laluha, Andrej Barčík, Ivan Štubňa).

NADČASOVÉ POSOLSTVO

Počas 30. rokov rozvíjala atraktívnu tematiku ďalšia generácia českých výtvarníkov.

Jaroslav Vodrážka vyhotovil cyklus jánošíkovských obrazov, Ferdiš Duša kolekciu grafických listov a (podľa ľudových vzorov) sériu malieb na skle. Do oblasti keramiky tému premietla Júlia Horová-Kováčiková, ktorá pedagogicky pôsobila na legendárnej škole umeleckých remesiel v Bratislave. Medzi poľskými výtvarníkmi, ktorí čerpali z odkazu jánošíkovskej tradície, registrujeme mená ako Władysław Skoczylas, Z. E. Fjalkowska... V ich dielach zreteľne cítiť vplyvy goralského ľudového umenia – najmä na skle maľovaných obrazoch s Jánošíkom a karpatskými zbojníkmi.

Po obrovskom domácom i medzinárodnom úspechu filmu Martina Friča Jánošík (1935) sa rodný kraj zbojníckeho kapitána stal vyhľadávaným miestom, ktoré najmä v letných mesiacoch so železnou pravidelnosťou navštevovali poprední slovenskí a českí výtvarníci, básnici, spisovatelia filmári, fotografi... Naši umelci a intelektuáli tu popri inšpirácii hľadali odpovede na otázky o zmysle a poslaní ľudovej tradície, poukazovali na hodnoty, ktoré jednoduchý slovenský človek vyznáva. Z pohľadu pertraktovanej témy to za všetkých najvýstižnejšie vyjadril básnik Ján Smrek. „Kto tento kraj pochopí a nazrie do duše, povahy i temperamentu jeho ľudí, povie si: Nie div, že sa práve tu narodil Jánošík. Tu, v tých skalách, mal od koho zdediť pružnosť v tele a v duši odpor ku krivde. Kde je vďaka skal, ale málo dobrej zeme, tam ľudia žijú z mála a z vody varia, ale keď im niekto i to málo berie, ako páni za čias poddanstva, musia zdvihnúť i valašku na svoju obranu.“

Citovaný fragment zo Smrekovej eseje naznačuje, prečo sa práve jánošíkovská tradícia stala symbolom boja pri neslobode, krivde, zrade, utrpení a ponížení. Vždy, keď bolo Slovensko v existenčnom ohrození, významne prispievala k prehľbovaniu národného povedomia a vlastenectva. V plnej miere to platí aj o časoch druhej svetovej vojny. Nie je teda nijaká náhoda, že jánošíkovská symbolika rezonuje v protivojnových dielach K. Sokola, C. Majerníka, Jána Želibského, mladého Vincenta Hložníka a ďalších.

Mimoriadne bohatý je zoznam slovenských maliarov, knižných ilustrátorov a grafických dizajnérov, ktorí z rôznych pohnútok (politické, ideologické a komerčné nevynímajúc) rozvíjali jánošíkovskú tematiku od polovice 20. storočia. Jej čaru neodolali Karol Ondrečka, Jozef Kostka, Ladislav Čemický, Štefan Bednár, Jozef Ilečko, Alojz Pepich, Viliam Chmel, Fero Král, Mikuláš Klimčák, Zdeno Horecký, Štefan Pelikán, Jozef Cesnak, Ondrej Zimka, Jaroslav Uhel, Peter Šabo, Ján Skřisa, Ján Novosedliak, Igor Štrbík, Ľubo Palo a ďalší. Opomenúť nemožno ani tvorbu exilových umelcov Jozefa Cincíka, Štefana Nemčoka,

Jozefa Satina, Wiliama Schiffera, Jána Mráza... Ich stvárňovanie jánošíkovskej legendy bolo motivované najmä snahou mobilizovať národného ducha a vlastenectvo Slovákov žijúcich v zahraničí.

GRAFIKA, SOCHÁRSTVO...

Do širšieho domáceho i medzinárodného kontextu posunuli skúmanú problematiku naši špičkoví grafici, čerpajúci z korenov slovenského drevorezu. Na L. Fullu, M. Galandu či K. Sokola kontinuálne nadviazali ďalší umelci ako V. Hložník, V. Chmel, Ernest Zmeták, Jozef Baláž, Róbert Dúbravec, Alojz Klimo, Milan Arzt a ďalší. Zobrazenie jánošíkovskej legendy dostalo pričinením ich diel modernejší výraz. Na poštových známkach, ktoré vyšli v mnohotisícových nákladoch, sa objavili diela M. Benku (Juraj Jánošík – bojovník za práva ľudu), J. Baláža (Jánošík s milou), R. Dúbravca (Hrdina na koni), Jozefa Franka (keramická figúrka Jánošíka na koni)...

Osobitne sa treba zmieniť o dôležitom postavení jánošíkovskej tradície v slovenskom monumentálnom i komornom sochárstve. Autormi vyobrazení zbojníckeho kapitána boli v rôznych časových obdobiach Jozef Pospíšil, Ján Koniarek, Frico Motoška, Ladislav Majerský, Fraňo Štefunko, Andrej Kováčik, Pavol Bán, Ladislav Pollák, Fraňo Štefunko, Alexander Trizuljak, Tibor Bártfay, Ján Kulich a ďalší. Najznámejšie diela vyhotovili F. Štefunko (súsošie Zbojnícka fontána v Martine), L. Pollák (socha Jánošíka v Liptovskom Mikuláši) a J. Kulich (socha Jánošíka v Terchove). Nateraz posledné dielo – Symbolický hrob Juraja Jánošíka – pochádza od sochára Jaroslava Gaňu; vzniklo pri príležitosti 300. výročia zbojníckej smrti a od septembra 2013 je nainštalované v Zázrivej. Kompozícia pozostáva z nakloneného kríža, symbolizujúceho porobu slovenského ľudu. Jánošíkom pretrhnutá obruč evokuje nádej na vyslobodenie a lepšiu budúcnosť.

Prostredníctvom diel Ferdiša Kostku, Ignáca Bizmajera, J. Horovej-Kováčikovej, Dagmar Rosůlkovej-Kubíkové či Zuzany Zemanovej obohatila príslušná tematika aj oblasť keramickej tvorby. V súvislosti so slovenským medailérstvom sa spája najmä s menami J. Kulicha, T. Bártfaya, W. Schiffera a Ľudmily Cvegrošovej.

Postmodernou umeleckou interpretáciou Jánošíkovho príbehu sa vyznačuje pozoruhodná kolekcia diel z roku 1985, ktorú vytvorili slovenskí výtvarníci ako poctu 500. repríze hry Radošinského naivného divadla Jáánošík. Konkrétne išlo o Milana Adamčiaka, Milana a Kláru Bočayovcov, Laca Čarného, Michala Kerna, Ruda Sikoru, Juraja Meliša, Ľubu Lauffovú, Mariána Mudrocha, Vladimíra Popoviča a Janu Želibskú. Spomínaná kolekcia svojou hravosťou, humorom, nadhľadom a minimalizáciou výrazových prostriedkov – podobne ako populárna inscenácia Stanislava Štepu – kultivovane odmytľovala legendárneho hrdinu.

KRESLENÝ HUMOR

Mimoriadne rozmanité podoby a odtiene má reflexia skúmanej látky v slovenskom kreslenom humore a karikatúre (Viktor Kubal, Jozef Babušek, Viliam Weisskopf, Alexander Richter, Milan Stano, Marián Vanek, Vlado Javorský, Ján Schuster a iní).

Najsystematickejšie sa téme venoval Fedor Vico. Od septembra 1965 mal v humoristickom časopise Roháč seriál Dereš, s nezameniteľnou postavickou symbolizujúcou zbojníckeho kapitána. Spočiatku prevládali mnohoraké podoby naháňačiek Jánošíka a jeho družiny s pandúrmami, či roztopašné merania od buka do buka. S postupujúcim časom a najmä čoraz evidentnejším politickým odmäkom vyžarovala z karikatúr oslobodzujúca katarzia. Protagonisti Vicových kresieb bez akéhokoľvek rešpektu glosovali aktuálne politické dianie. Ocitali sa vo víre búrlivých udalostí, robili si nedvojzmyselný posmech zo skostnatej straníckej garnitúry i z nášho vtedajšieho „večného Veľkého brata“, bez škruptúl pichali do rôznych osíh hniezd. Po tragickom auguste 1968 bolo len otázku krátkeho času, kedy sa začne sťahovať slúčka nad kresleným Jánošíkom a jeho zbojníckou kompániou. To isté platilo aj o F. Vicovi... Autor svoj Dereš po dvadsiatich rokoch obnovil a vytrvalo v ňom pokračuje doteraz. Kreslený hrdina sa tak musel zákonite dostať do konfrontácie s našou postkomunistickou, respektíve „turbokapitalistickou“ realitou.

Jánošíkovské motívy sa logicky premietli do diel všetkých ľudových, amatérskych i profesionálnych umelcov, pochádzajúcich z rodnej obce nášho legendárneho zbojníckeho kapitána (Viliam Meško, Vincent Michálek, Štefan Hanuliak, Miroslav Dávidík, Adam Vallo, František, Ján, Štefan a Alojz Muchovci, Milan Opalka, Štefan Tlacháč, Miroslav Holúbek, Marek Repáň a iní).

Peter CABADAJ
(dokončenie v budúcom čísle)

Malba - František MUCHA

/ALEX MLYNÁRČIK A TERCHOVÁ/

Pred niekoľkými týždňami (14. 10. 2014) sa v dobrej forme i kondícii dožil svojej osemdesiatky výtvarník Alex Mlynárčik – jeden z mála slovenských tvorcov, ktorým sa podarilo výraznejšie zasiahnuť aj do vývoja západoeurópskeho výtvarného umenia.

S touto nezameniteľnou osobnosťou sa už roky rokúce spájajú tiež silné terchovské väzby a súvislosti.

Pripomenieme si ich textom, ktorý jubilant kedysi napísal do knižky Ved' je tá Terchová...

Terchovské fotografie

Milana Šaradina. (Terchová:

Miestne kultúrne stredisko 1996, s. 33 – 34).

v kopcoch. Odrazu prichodí malinké dievčatko, len tak v košielke. Nevedno, či ju februárové slniečko natoľko hrialo. Prišlo s konvičkou a reku, že „strýčko, mama posielala, aby ste sa zohriali“. V konvičke vrelá kapustnička a kúsok chlebička. Dojatý a vďačný som potom zvyšok dňa strávil u „susedov“, lebo „strýcovi“ a „susedia“ sú tu vlastne všetci. A tak po rokoch som bol odrazu tiež „sused“ a pre malý drobzig u Krištofikov „strýko“. Rád priznám malú hrdosť, že potom ktokoľvek z Bieleho Potoka ľahko usmernil hľadajúcich, kde bývajú Mlynárčikovia... Dvadsaťpäť rokov krásneho času na tichých tajomných lúkach osady Krištofikovia. Ako v klenotnici s jej drahokamami. Nimi boli starí „luciferi“ Ján „Kobvoj“ alebo Štefan Krištofik, ktorý ešte v osemdesiatke jednou rukou vydvihol moje auto z medze; či Arnold Krištofik, ktorý napriek svojmu záduchu od rána do večera kosil a z jeho pľúc sipelo „pichu, pichu“ (čo smieškovia vyslovovali „foneticky“...). Ten Arnold Krištofik, ku ktorému som vždy vodieval svojich čistých francúzskych hostí, aby sa povyprávali „po svojom“, teda po francúzsky. „Boku travaj, boku

a neurob tam nič zlého...“ Samozrejme, nemôže chýbať Krasavec Janko (Tuhy), o ktorom si nikto veľa nemyslel, azda okrem mňa. Pil! Pil veľa a čoraz viac, no pomedzi to všetko bol verným a nadovšetko čestným človekom a priateľom! Nemôžem tiež obísť kamaráta Štefana Krištofika mladšieho a jeho nebohú milú Olinku, ich všetky drobné slušné deti okolo. Potom besedy v Besiedke s Lojzom Trnkou, Jožkom Gašperom a ostatnou bielopotockou „mafiau“. Akiste by som potreboval veľa ďalších strán, aby som popísal všetko skvelé a milé, čo sa za tie roky tam hore udialo. Okrem toho však existoval človek či ľudia, ktorých som si vážil celkom mimoriadne. Bol to Ondrej Krištofik, zvaný Fajkár, a jeho manželka Hanka.

S Ondrejom Krištofikom som akosi ruka v ruke prešiel tým dlhým časom. Voviedol som ho do sveta mojej tvorby, pričom je dnes známejší v Európe i v New Yorku, než u Krištofikov... Ondrej Krištofik-Fajkár sa totiž stál kráľom Argillie, nášho kráľovstva „odinakia!“. Existuje veľa svedectiev a dokladov, ktoré dnes hovoria o ňom a jeho kráľovstve. To sa stalo stovkám tvorcov námetom, východiskom či poetickým snom. Od roku 1971, v najrozmanitejších obmenách, prezentovala Argilia vo svete svoju identitu (pozri publikáciu Pierre Restany: Ailleurs a iné). Murár Ondrej Krištofik, zvaný Fajkár, bol jednoduchým slovenským človekom, symbolom slobodného sna, poézie bytia. Zomrel, lebo ho nešťastie kopol kôň. No žije ďalej ako veľký kráľ nádej!

Osobnosť Ondreja Krištofika-Fajkára bola pre mňa hádam vrcholným zastavením sa na ceste vlastnej tvorby. Bola pre mňa splatením dlhu Slovensku cez jeho terchovský región. Lebo aj keď je krásna príroda, jej výšiny i doliny, nakoniec najkrajší je človek. Človek dobrý a vznešený v protivenstve voči hybridu zloby. Ak teda píšem tieto riadky – riadky lásky ku kraju a jeho ľuďom, nezabúdam na tieň. Sú to tieň chamtivosti, sebeckta, nenávisť. Prečo? Prečo vie byť v nás toľko prizemnej zloby? Prečo nechceme úprimne privítať prichádzajúcich konvičkou ozajstnej kapustničky s kúskom chleba – zadarmo? Povedať: vajte a hľadte!

Alex MLYNÁRČIK (1996)

Fotoarchív MKS Terchová

Historicky prvý autobus v Terchovej (medzivojnové obdobie 20. storočia).

Lackov autobus z Varína do Terchovej. Prašná cesta do Vrátnej. Drevenice a podstienky. Strýcovi a strýné so svojim milým: „Pán Boh daj dobrý deň!“ A potom teplé skaly Rozsutca a vietor na hrebeňoch. Širokú Slovensko vôkol. To je Terchová môjho detstva.

Hanka! Veľká láska a jej voňavé zákutia pod Pasekami, na Príslope. Túžby a sny plávajúce vedno s oblakmi. Popritom tvrdé kondičné tréningy, behy na Rozsutec, Hromové, Steny, Grúň priniesli Žiline štyri tituly majstrov ČSSR v šerme. No okrem lahodného vetra hrebeňov a mäkkej trávy hŕôl to boli tiež priatelia-chatári-horári: Vilo Koreň, Milan Šaradin, „Johnny“ Weiner, Žopa Paňák alebo Cicoň a Franček.

A potom iní, kamaráti z „vojny“ ako Jarolím Krištofik, Adam Hanuliak-Zimka, Kamil Miho alebo Cyril Vantuch. Dni, noci, týždne, roky...

Raz prišiel deň nadovšetko vzácny. Mohol som s priateľom Ondrejom Lišákcom „zasadiť strom“ a „mať dom“. Byť odrazu doma, doma tam, kadiaľ som sa roky túľal s maliarskym stojanom a plátnami. Letá, jesene, zimy i jarné rozpuky krížom-krážom kopanicami: Tlacháčovia, Jánošovia, Mihovia či Dávidci, Šmehylovia či Kýčerovia. Struháreň a jej ľudia. Fúzeľ v „krachelkových“ fľaštičkách. Kus slaniny. Mráz aj výpek. No najmä ľudia, milí a obdivujúci. Spomínam s vrelou láskou na chvíľu, v hlbokom snehu obďaleč skupiny dreveničík, vysoko

travaj“ (beaucoup travail – veľa práce), to bolo jediné, čo zostalo v Arnoldových spomienkach na nekonečné roky driny vo Francúzsku. Nemôžem zabudnúť ani na milý úsmev strýka Trnku a jeho „ej, ty mrcho šedá, vejdi do žalúdka mého

POZNÁMKA: Hoci s oneskorením, ale o to srdečnejšie vinšujeme majstrovi Alexovi Mlynárčikovi k jeho významnému životnému jubileu pevné zdravie a čo najviac návratov do Terchovej. A vôbec by sme sa nenahnevali, keby niečo napísal a poslal do týchto novín...

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach našich novín seriál o popredných osobnostiach Terchovej. Ich stručné profile ponúkame na základe časového hľadiska, čiže od 17. storočia až po súčasnosť. V poradí päťdesiatou druhou osobnosťou je Alica Bezáková.

Alica Olympias BEZÁKOVÁ (27. 5 1924 Terchová –) publicistka

Na jar 2015 si pripomenieme štvrtstoročnicu vzniku našich novín. Keď sme pracovali na príprave ich prvých čísiel, tušili sme všeličo. Jedna skutočnosť ale dostala takú nepredvídateľnú podobu, až nám plynutím času behali po chrbtoch zimomriavky. Vďaka novinám sa postupne rozprúdila komunikácia s ľuďmi, o ktorých sme v Terchovej roky rokúce nepočuli a na ktorých si pamätali len najstarší spoluobčania. Výdatnou mierou k tomu prispeli historické články Vladimíra Križa. Tie oživilo spomienky pamätníkov a vytvorili reťaz početných písomných reakcií od ľudí, žijúcich dlhé decénia mimo teritória našej obce. Netrvalo dlho a k slovu sa dostali i osobné stretnutia – napríklad s Alicou Bezákovou, rodenou Bernátovou. Jej pôsobivé historické texty, reminiscencie na mladosť, prežitú v Jánošíkovom kraji, a unikátne dobové fotografie sme uverejnili nielen na stránkach novín, ale aj v rôznych knižných publikáciách.

Narodila sa do rodiny Jozefa Bernáta, ktorý bol v rokoch 1919 – 1939 vedúcim notárom Notárskeho obvodu v Terchovej. Za ten čas sa významne zaslúžil o rozvoj obce. S jeho menom sú napríklad bezprostredne spojené počiatky turizmu a organizovaného cestovného ruchu v Malej Fatre. Alicu – rovnako ako jej staršiu sestru Mercedes – pokrstil v dnes už nejestvujúcom Kostole sv. Martina kňaz Juraj Czeisel. Štyri roky navštevovala ľudovú školu v rodnej obci, potom študovala na gymnáziu v Žiline a cirkevnom gymnáziu v Spišskej Novej Vsi. Počas rokov 1939 – 1945 žila spolu s rodičmi v Prahe, kde jej otec pracoval ako

konzul na Slovenskom generálnom konzuláte. Oveľa neskôr sa A. Bezáková priznala, že po Terchovej prežila svoje najkrajšie roky v Prahe. Pravidelne tam chodila do divadla či kina, osobne sa poznala s populárnymi českými hercami a umelcami (V. Burian, F. Futurista, A. Mandlová a ďalší).

„Často si myslím, či v Terchovej nie je nejaký citový Bermudský trojuholník, ktorý ma navždy pripútal k tejto mojej rodnej dedine. Neviem, či je to samotná prenádherná príroda, kde vôňa štyroch ročných období je mojou súputníčkou životom. Zima bola v časoch môjho detstva akási zimnejšia a vôňa snehu, ľadu či vetra ma vzrušovala. Ale jar, tá jar, keď už bola na dosah ruky – to bolo niečo neopísateľné. Vietor voňal ináč, pukali ľady na rieke a burácali pritom ako hrom. Krčmári tieto ľady chytali a uskladňovali do ľadníkov. Potom ich zasypávali pilinami a tak mali ľadníčku na celý rok. Popri potokoch začali kvitnúť prvé kvietky a briežky boli obsypané záružlím ako zlatom. Jarné vody tiež rozhybali štyri mlyny, ktoré boli za môjho detstva v Terchovej, a ich kolesá spievali svoju víťaznú pieseň. Mladé dievčatá a ženy s vykasánymi šorcami prali bielizeň v potokoch, kde mali postavené lávky a s piestami „čiapali“ do taktu tak, že z toho bol jeden nádherný koncert, ktorý sa ozýval po celej dedine. Každá gazdina sa hrdila so svojim cez zimu utkaným plátnom, ktoré bolo napnuté na stojanoch pri potokoch v dedine, v Struhárni, na Bielom Potoku a inde. Toto plátno sa polievalo hrncom, ktorý bol uchytý na dlhej tyči. Jarné slniečko bielilo plátno a ja som s mojimi malými ručičkami statočne polievala všetkým susedom ich zimnú robotu. Vôňa tohto plátna prenikala do ovzdušia nenapodobiteľnou arómou.“

V máji 1945 sa celá rodina presťahovala do Bratislavy, kde už žila staršia dcéra Mercedes.

O dva roky neskôr (1947) sa Alica vydala za Alexandra Bezáka a spolu začali podnikáť vo veľkoobchode. Sľubné vyhliadky nemilosrdne zničil „víťazný február 1948“. Komunisti im znarodnili firmu, bývanie a celý majetok. Z výslnia padli na úplne dno. Rodinu ako vôbec jednu z prvých vyhostili v rámci neslávne

známej „Akcii B“ mimo Bratislavu. Pre nový režim sa stala nežiaducou, preto zostala chudobná, bez zamestnania i perspektívy na dôstojnejší život. Práve v tomto krajne zložitom období sa manželom Bezákovcom narodili synovia Jozef, Bruno a dcéra Alica. Vďaka silnému rodinnému putu, súdržnosti, odolnosti a vytrvalosti prežili najťažšie roky a existenčné problémy so ctou.

„No a leto, to bol nádherný čas, počas ktorého sme bez terajších vymožeností prežívali všetko to, čo sa dnes hľadá iba v skanzenoch. Pozorovali sme let vtákov, chodili za kravičkami na cholvárky, za ovečkami na salaše, oberali maliny, jahody – jednoducho všetko, čo príroda dávala. Osobitné spomienky mám na terchovské muziky, ktoré bývali na niektorom z humien. A pri spomienke na temperamentný tanec musím skonštatovať, že lambada bola v Terchovej už v časoch môjho detstva... V trápení, starostiach a úzkostiach, ktoré ma v neskoršom období prenasledovali, som si vždy našla chvíľu na svoju rodnú Terchovú. Pre toto nádherné údolie, ktoré je dielom Stvoriteľa.“ (A. Bezáková, 1994)

Pred niekoľkými mesiacmi oslávila Alica Bezáková svoje ťažko uveriteľné životné jubileum – deväťdesiatku! Vďačne využívam priestor, aby som jej v mene redakcie našich spoločných novín síce s oneskorením, ale o to srdečnejšie a úprimnejšie zavinšoval do ďalších rokov pevné zdravie, životný optimizmus a trvalé rodinné šťastie. Zároveň pevne verím, že ešte bude vhodná príležitosť osobne sa poďakovať jubilantke za všetko, čo pre tieto noviny a propagáciu rodnej Terchovej urobila.

AD MULTOS ANNOS, milá naša pani Alica!

Literatúra: Keď sa povie Terchová. Vyznanie rodisku. Terchová: Miestne kultúrne stredisko 1994, s. 5; Cabada, P.: Made in Terchová. Martin – Terchová: Miestne kultúrne stredisko 2010, s. 62 – 65; Bezáková, A.: Ako sme žili počas nášho pobytu v Terchovej (Rukopis, 2014).

Peter CABADAJ

Jar 1991

Fotoarchív MKS Terchová

/VIANOČNÉ OBDOBIE/

Keď si pomyslíme na vianočné sviatky aj niekoľko týždňov vopred, vynárajú sa nám v duši radostné slová, ktoré nepochybne patria k Vianociam. Napríklad stromček, Štedrý deň, narodenie Ježiša Krista – nášho Spasiteľa, darčeky, polnočná sv. omša, betlehem, rôzne koledy a vinše, vianočné melódie, záver roka – Silvester, Nový rok a ďalšie. K sviatkom Vianoc neodmysliteľne patria aj tradičné jedlá, ktorých príprava má v každej domácnosti svoje zaužívané zvyky a postupy. Oblátky s medom, cesnak, opekance s makom, kapustnica, rybia polievka, zemiakový šalát, vyprážané podkovičky z kapra alebo vyprážané rybie filé, prípadne pečená ryba. Samozrejme, nemalo by chýbať drobné pečivo, obľúbené medovníčky, avšak podľa možnosti.

Keďže čoskoro budeme prežívať vianočné obdobie, rozhodla som sa ponúknuť vám niekoľko druhov zákuskov, ktoré mám odskúšané, pričom poslúžia i na ďalšie sviatočné príležitosti. K drobným zákuskom vždy patrí čaj alebo kavička. Takouto ponukou si u hostí nič nepokazíte a návšteva bude spokojná.

Želám vám krásne a požehnané Vianoce, v novom roku 2015 pevné zdravie a všetkým nech sa dobre darí.

Oľga CHUDOVSKÁ

VÝBORNÉ CAPPUCCINO REZY

Suroviny na korpus: 4 vajcia, 20 dkg práškoveho cukru, 25 dkg polohrubej múky, 1 prášok do pečiva, 5 lyžíc vlažnej vody, 5 lyžíc oleja.

Krém: 6 dcl mlieka, 2 vanilkové pudinky, 1 lyžica polohrubej múky, 20 dkg cukru, 1 vanilkový cukor, 2 balenia cappuccina (klasik v prášku), 1 Palmarín; ďalej potrebujeme 1 šálku chladienej neskafe, 1 lyžicu rumu, 1 balík okrúhlych piškót (250 g), trochu kaka a cappuccina v prášku na ozdobu.

Postup prípravy: Vajcia s cukrom vyšľaháme, pridáme olej, vodu, prášok do pečiva a múku. Všetko zľahka premiešame a dáme piecť na vymastený a múkou vysýpaný plech. Pečieme zhruba 20 minút vo vyhriatej rúre na 170

– 180° C. Následne si pripravíme krém – mlieko a cukor dáme zovrieť, vo vode si rozmiešame pudinky a múku; keď voda začne vriieť, pridáme ju k mlieku. Uvaríme tak klasický puding. Polovychladnutý krém vyšľaháme s Palmarínom a postupne zašľaháme cappuccino. Keď je krém hotový, menšiu časť nanesieme na upečený a vychladnutý korpus. Pripravíme si vychladnutú kávu, rum a piškóty. Piškóty namáčame do kávy a kladieme ich na krém (bližšie k sebe). Keď piškóty rozložíme, potrieme ich zostatkom krému. Vrch krému zľahka posypeme kakaom, cappuccinom a necháme vychladnúť. Krájame na kocky.

JABLKOVÝ KRÉMEŠ Z LÍSTKOVÉHO CESTA A PIŠKÓTAMI

Suroviny: 1 balík lístkového cesta (400 g), 1 balík okrúhlych piškót (250 g), 1 ½ kg

cukrom. Podľa chuti ešte môžeme pridať cukor; jablká rozložíme aj so šťavou na poukladané piškóty. Jablká rukou urovnáme, trochu pritlačíme. Následne rozvaľkame druhú časť cesta na veľkosť plechu, aby sme ho mali pripravené. Mlieko dáme do nádoby, pridáme kryštálový a vanilkový cukor, necháme zovrieť. Keď mlieko vrie, kokosové pudinky a polohrubú múku rozmiešame a pridáme 1 ½ dcl vody do vriaceho mlieka. Keď začne puding hustnúť, hneď ho rovnomerne rozlejeme po jablkách a zakryjeme druhou časťou rozvaľkaného lístkového cesta.

Rukou jemne na cesto popritláčame, rovnomerne popicháme (5 až 10 cm) vidličkou a dáme piecť do vyhriatej rúry. Pečieme približne 50 minút na 190° C. Rezy pečieme do hnedožltá. Po upečení vrch potrieme maslom. Rezy necháme dobré vychladnúť (najlepšie do druhého dňa) a povrchu pocukrujeme.

ŽEBROVÉ REZY

Suroviny: 50 dkg polohrubej múky, 20 dkg masla (alebo Palmarínu), 1 vajce, 1 žltok, mlieko podľa potreby, 1 lyžica práškoveho cukru, štipka soli, kocka droždia.

Plnka: dobrý slivkový lekvár a potlčené orechy

Postup prípravy: Z polohrubej múky, masla, vajca a žltku, cukru, soli, droždia a mlieka podľa potreby vypracujeme vláčne cesto. Keď nám cesto trochu podkysne, rozdelíme ho na tri časti. Prvú časť rozvaľkame na dĺžku plechu a cesto pomocou valčeka preniesieme na dobré vymastený plech. Cesto potrieme lekvárom a posypeme všade potlčenými orechmi. Rozvaľkame druhú časť a priložíme na orechy. Postupujeme podobne ako pri prvej časti. Tretí diel cesta rozvaľkame a zakryjeme plnkou. Všetko necháme aspoň ½ hodiny nakysnúť. Pred pečením povrch cesta natrieme rozšľahaným bielkom a popicháme vidličkou. Pečieme približne 30 minút vo vyhriatej rúre na 180 – 190 °C. Vychladnuté rezy pocukrujeme a pokrájame.

Poznámka: Strednú alebo prvú (spodnú) plnku môžeme obmeniť podľa ľubovôle a koláč budeme mať ako „štedrák“.

KOKOSOVÉ REZY

Suroviny na piškót: 7 bielkov, 30 dkg kryštálového cukru, 10 dkg strúhaného kokosu, 6 lyžíc hrubej múky, ½ prášku do pečiva.

Suroviny na plnku: 15 dkg kryštálového cukru, 7 žltkov, 2 lyžice hladkej múky, 2 dcl čiernej kávy (studenej), 25 dkg masla (alebo Palmarínu), 15 dkg práškoveho cukru.

Postup prípravy: Bielky s kryštálovým cukrom vyšľaháme do penista; kým sa cukor nerozpustí, pridáme kokos, hrubú múku, prášok do pečiva. Všetko dáme piecť na vymastený a múkou vysýpaný plech do vyhriatej rúry na 180 – 190 °C, a to na 15 až 18 minút.

Plnku si pripravíme tak, že 15 dkg kryštálového cukru, 7 žltkov, 2 lyžice hladkej múky a čiernu kávu uvaríme nad parou za stáleho miešania na hustú kašu. 25 dkg masla a 15 dkg práškoveho cukru dobre vymiešame a spojíme s vychladnutou žltkovou kašou. Vychladnutý piškót naplníme a polejeme čokoládovou polevou.

bielu hmotu aspoň 10 minút zhutnúť. Na doske posýpanej práškovým cukrom bielu hmotu rozvaľkáme na veľkosť plechu a položíme na orechovú plnku. Približne asi na 1 hodinu na chladnom mieste zaťažíme a potom krájame na úhladne kocky.

BOCCACO REZY

Suroviny: 4 celé vajcia, 2 bielky, 25 dkg kryštálového cukru, 20 dkg mletých orechov, 4 lyžice strúhanky, ½ prášku do pečiva, 2 dlhé tortové oblátky, lekvár.

Postup prípravy: Dobré vyšľaháme vajcia, bielky a kryštálový cukor. Do vyšľahaného pridáme mleté orechy, strúhanku a prášok do pečiva. Na vymastený plech položíme tortové oblátky, ktoré jemne potrieme lekvárom, a vyšľahané cesto vylejeme na oblátky. Potom to dáme piecť na približne 20

KRÉM DO ZÁKUSKOV Č. 2

Suroviny: ¾ l mlieka, cukor podľa chuti (6 lyžíc), celý BB puding. Uvaríme to na hustú kašu, 25 dkg masla (alebo Palmarínu) vymiešame s 20 dkg práškoveho cukru, pridáme 2-3 lyžice kakaa, vanilkový cukor, 1-2 lyžice rumu, kašu z BB pudingu. Všetko dobré rozmiešame a plníme rezy.

TVAROHOVÉ REZY SO SNEHOM

Suroviny na cesto: 30 dkg hladkej múky, 15 dkg Palmarínu, 1 vajce, štipka soli, ½ prášku do pečiva.

Postup prípravy: Zo všetkých surovín vypracujeme cesto, ktoré rozvaľkáme a preniesieme na pomastený plech. Cesto dáme do rúry, zhruba na polovicu zapiecť a na zapečené cesto naniesieme tvarohovú plnku.

Plnka: ½ kg tvarohu, 3 žĺtky, 5 dkg roztopeného masla, cukor podľa chuti, 1 lyžica strúhanej citrónovej kôry a hrozienka. Plnku spolu zľahka premiešame; ak by bola príliš mäkká, pridáme 2 lyžice piškótovej strúhanky. Plnku natrieme na poloupečený koláč a necháme chvíľku piecť. Pred dopečením dáme na koláč sneh z varených bielkov – 5 bielkov, 20 dkg cukru a 1 vanilkový cukor uvaríme vo vodnom kúpeli v nádobe až do zhutnutia. Do snehu môžeme pridať aj hrst mletých orechov. Sneh natrieme na tvaroh a pomalšie dopečieme. Koláč krájame až po vychladnutí.

ORECHOVÝ MREŽOVNÍK S OVOCÍM

Suroviny: 60 dkg polohrubej múky, 30 dkg práškoveho cukru, 25 dkg masla (alebo Palmarínu), 1 kypriaci prášok, 2 vajcia, 20 dkg mletých orechov, 1 vanilkový cukor, 1 škoricový cukor, 2 lyžice rumu, lekvár, 20 dkg čerstvého ovocia (môžu byť aj mrazené čučoriedky).

Postup prípravy: Z polohrubej múky, cukru, masla, vajec, prášku do pečiva a rumu si pripravíme cesto, ktoré rozdelíme na dve časti. Jednu časť rozvaľkáme a pomocou valčeka preniesieme na pomastený plech. Cesto na plechu potrieme lekvárom a posypeme ovocím. Mleté orechy premiešame s vanilkovým a škoricovým cukrom a posypeme po ovocí. Orechy rukou jemne popritláčame (urovnáme). Druhú polovicu cesta si rozdelíme na kúsky; každý kúsok roztlačíme na potrebnú dĺžku a vytvoríme po koláci mriežku. Mrežovník dáme piecť na 20 minút do vyhriatej rúry na 180 – 190 °C.

ČOKOLÁDOVÉ KOCKY

Suroviny na piškót: 7 vajec (z toho sedem žltkov), 7 lyžíc kryštálového cukru. Dobré vyšľaháme, potom pridáme 1 dcl oleja, 2 lyžice kakaa, 1 prášok do pečiva, 7 lyžíc polohrubej múky a sneh zo 7 bielkov. Všetko spolu zľahka premiešame a upečieme na vymastenom a múkou vysýpanom plechu približne na 180 °C, a to asi 20 minút. Upečený piškót po celej ploche povrchu tenšie potrieme lekvárom, na ktorý dáme orechovú plnku.

Orechová plnka: Zmiešame 20 dkg mletých orechov, 15 dkg práškoveho cukru a 5 lyžíc rumu. Na orechovú plnku sa položí biela hmot.

Príprava bielej hmoty: 20 dkg sušeného mlieka, 15 dkg preosiateho práškoveho cukru, 20 dkg rastlinného tuku lva. Všetko dobré zmiesime a necháme

až 25 minút do menej vyhriatej rúry na 170 – 180 °C. Upečené rezy necháme vychladnúť, vrch natrieme dobrým krémom a posypeme mletými orechmi.

KRÉM DO ZÁKUSKOV Č. 1

Suroviny: 20 dkg masla, 20 dkg práškoveho cukru, 20 dkg mletých orechov, 1 ½ dcl horúceho mlieka, 1-2 lyžice rumu.

Postup prípravy: Práškový cukor a pomleté orechy zalejeme horúcim mliekom. Keď nám to všetko trochu vychladne, pridáme maslo a aspoň ½ hodiny dobre vymiešame. Do vymiešanej zmesi pridáme rum. Krém (čiže táto dávka) postačí na potretie povrchu piškótového korpusu po celom plechu. Ak potrebujeme viac krému, znásobíme si to.

ŽIARLIVEC

Tetka Bachorička bola krásna žena. Hoci mala čosi okolo sedemdesiatky, ešte upútala svojím zjavom. Jej krásu sa zatiaľ nepodarilo starobe celkom narušiť. Pokojne by bolo možné dať jej fotografiu ako ilustračnú snímku na prednú stránku časopisu. A keby ešte bola v kroji, to by bola reprezentácia regiónu! Ešte aj tu palicu vedela nosiť s takou noblesou, že jej skoro dokonalý zjav zdôrazňovala a nenarúšala...

Ona nebola len pekná, ona mala aj „fištróna“, ako by povedali tí skoršie narodení. Všetko vedela urobiť, zariadiť. Aj chatárku skontrolovala, či náhodou v jej piknikovom koši nie je zelenina, ktorú jej ktosi z role prefikane kradne. Dala si od nej vysvetliť účinok liečivých rastlín a ako sa dajú na zdravotné neduhy využiť. Ale najmä, ako vyzerajú tie jej ukryté v koši, ktoré nazbierala. Každú nepríjemnosť vedela „kulantne“ vyriešiť a neuraziť.

V rodine mala hlavné slovo; každý ju musel na slovo počúvať. Muža mala takého povolného. Zbožňoval ju do smrti. Syn bol ostrejší, ale vždy, keď zapískala na plechovej píšťalke, nechal

Pomohli im postaviť si neďaleko ich domu tiež poschodový dom, ale aj s podkrovím, aby mladí mohli kšeftovať. Aj v tom sa tetka vyznala, aj to bol tetkin nápad. „Veď keď to dokážu Rehtorisovci overiť, tak to musíme dokázať aj my! A punktom!“

No so zaťom mladšej, Ferom, boli od začiatku problémy. Darmo, v každej rodine komín dymí. A u nich dymil Fero. Mal z domu iné móresy ako oni. Vadilo mu, že k svokre sa chodia susedia radiť. Bol to taký „zduťel krpatý“ – tak ho niekedy tetka titulovala, ale nie pred ním. Tetka mu hneď na začiatku dala jasne najavo, že treba s ľuďmi žiť, lebo človek nikdy nevie... A mala pravdu. Aj ich rodine bolo treba sem tam čímsi vypomôcť.

No najväčší problém mala rodina s jeho chorobnou žiarlivosťou. Tetka dúfala, že časom Fero zmúdreje. Veď jej dcéra je dobrá kresťanka a nikdy by sa k nevere neznížila. Aj keď sa dcéra vyhýbala všetkému, čo mohlo Fero sebavedomie narušiť, vo Ferovi tento neduh hlodal.

Bolo to pred Vianocami. U Bachoríkov bolo

ju išlo vyrútiť. Nestihla. V záchvate zúrivosti schmatla šálku s čajom a vchrstla ju do tváre zaťa. Dcéra v momente zmizla. Vedela, čoho je mater schopná.

Zať sa z nečakaného spamätával. No a svokra nečakala, kým sa zorientuje. Predniesla mu taký sugestívny monológ, že nestačil ani ústa zavrieť. „Tak, ty jeden svinia! Ty budeš takto moju dcéru titulovať?! Ty si to, čo si na ňu povedal. Podľa seba ju súdiš. Čo si myslíš, že neviem o tej prespanke, s ktorou si sa neraz lúčil a ráno od nej odchádzal cez oblok. Videli ťa, ale ja som kvôli deťom nič nepovedala, len som čakala, kedy sa zas zopsuješ, aby som ti to mohla pripomenúť!“ A báb! Barla sa zastavila na chrbte zaťa, a nie raz.

Unavene si sadla na otoman, ani pohľad mu nevenovala. Zať zmizol bez slova ako gáfor. Uvedomila si, že zbila zaťa a on sa vôbec nebránil. Zas správne klepla kliniec po hlavičke. Uvedomila si, že to tajomstvo o prespanke dcéra nepočula. A bola veľmi rada, lebo kto vie, či by nebola vzala nerozvážnosťou a svojou papuľnatosťou otca vnúčatám. Odhladnuc od žiarlivosti je Fero

Foto - František MUCHA

v krčme pod kopcom aj nedopité pivo a hnal sa domov. Báľ sa, aby mu mater pred susedmi nevykričala všetky hriechy, ktoré za svojho mladého života spáchal. Úchvatný bol pohľad na rozkročenú tetku na vršku s píšťalkou v ústach, s nadutými lícami, vypučenými očami a farbou v tvári ako vlčí mak.

Dcéry sa jej vydarili; usilovné, čistotné, všetko, čo tetka dokázala, dokázali aj ony. Staršia si dobre vybrala. Zať tetku tiež poslúchal.

všetko na sviatky nachystané. Napečené, oriatené. Tetku akosi boleli nohy. Zaliala si bylinkový čaj a chystala sa urobiť si siestu. Zrazu v dome vreskot a bláť. Tetka vybehla na chodbu a čo nevidí?! Šalom omotaným okolo krku ťahá Fero svoju ženu dole schodiskom. Od jedu ho ide rozpučiť. Bledý ako mŕtvola reve ako zmyslov zbavený. „Pozri sa na svoju dcéru, tú...“ Použil takú nadávku, že tetku od jedu skoro vyvalilo. Vbešla do kuchyne, aby sa mohla posadiť, lebo

dobrý otec, to Bachorička pripúšťa. Aj v tomto ošemetnom prípade znovu potvrdila, že nemusí mať tituly ako doktor Plzák a vie sa múdro zachovať. Ona i bez inštrukcií Plzáka vie, aké je dôležité v manželstve „zatloukať a zatloukať“. Vianoce u Bachoríkov boli idyllické. Aj Fero spieval koledy. A že dostal od svokry po hrbe, sa nikomu nepochválilo...

Mgr. Judita PEKÁRIKOVÁ

/O JEDNOM SKVELOM CÉDEČKU/

Pred niekoľkými dňami sa v Kultúrnom dome A. Hlinku v Terchovej konalo slávnostne uvedenie platne Bijú hodiny... Ide o sólový projekt gitaristu a skladateľa kapely Arzén Pavla Cabadaja, ktorý pôsobivo zhudobnil verše známych i menej známych slovenských básnikov minulej éry (V. Beniak, J. Doránsky, J. Okál', P. Ušák-Oliva, S. Veigl, G. Zvonický, A. Žarnov).

Pavol Cabadaj, premyslene nadväzujúc na svoje predošlé úsilie, zámerne nevenoval pozornosť súčasnej slovenskej poézii. Citlivo sa ponoril do starších básní a trepezlivo hľadal verše so silnejším myšlienkovým nábojom, zaujímavou obraznosťou či originálnou metaforou. Niekedy pri spracovaní využil časť básne, inokedy len fragment alebo motív.

Verše spomínaných poetov interpretujú Martin Dikoš, Marián Geišberg, Marián Greksa, Michal Kudla, Martin Máček, Daniel Miženko, Mária Papánková, Mária Rogoňová a Barbora Švidraňová. Pozoruhodná je tiež zostava hudobníkov, ktorí sa na realizácii Paľovho výnimočného diela podieľali. Ich mená nájdeme na obale cédečka, kde sa nachádza aj text odborného konzultanta projektu Petra Cabadaja, ktorý uverejňujeme v plnom znení.

„Pocta poézii môže mať veľa podob, odtieňov, chutí a vôní. Presvedčiť sa o tom môže každý záujemca, ktorý si vypočuje cédečko Bijú hodiny. Podpísaná je pod ním úžasná energia, vytrvalosť a nepoddajnosť gitaristu a skladateľa Pavla Cabadaja. Nebál sa siahnuť po veršoch starších slovenských básnikov a určite spočiatku netušil, ako budú na jeho nápad reagovať ľudia, ktorých oslovil na spoluprácu. Všetci rýchlo pochopili, že ide o dobrú vec a najmä myšlienku s hlbším nadčasovým významom a poslanstvom. A takto sa k projektu aj postavili: za symbolickú sumu pomohli k vzniku diela, ktoré je nielen úprimnou poctou poézii, ale aj jedinečnou propagáciou slovenskej literatúry. Paradoxne,

„recenziu“ na túto platňu napísal už pred takmer 80 rokmi básnik a teoretik Slovenskej katolíckej moderny Pavol Gašparovič-Hlbina. Na básnikov moderny, ktorých texty na albume zhudobnil Pavol Cabadaj, ako i na celý jeho unikátny projekt sa v plnej miere vzťahujú tieto Hlbínove myšlienky: „Moderná poézia prestala byť dekoráciou, chce byť integráciou krásy a života, kultúrou srdca, chce objaviť a vyhmatať neprístupné a vysloviť nevysloviteľné, dostať sa k absolútnu... Krása je najvyšším a večným ideálom života a bytia, je zmyslom života..., je koreňom a podstatou každej lásky na zemi i na nebi... Moc krásy je

veľká, zážitky udržuujú človeka v živote nad hladinou všednosti... Umenie sa mení, ale krása je večná!“ Citované slová, myslím si, už nepotrebujú nijaký ďalší komentár. Treba ich však mať na pamäti, keď sa započúvame do tohto vzácneho opusu.“

Producentom cédečka Bijú hodiny... je Peter Juhás, hudobným producentom Michal Kovalčík. Projekt sa nahrával v čase od februára do októbra 2014 v štúdiách Cement (Michal Kovalčík & Andrej Matko, Bratislava) a JO! (Jozef Štefanatný, Žilina).

-red-

„ROĽNIČKY“ Z TERCHOVEJ

*Z neba žiari jas,
to prichádza čas
narodenia Ježiška:
posla dávnych čias.*

*Narodil sa sem
na tú našu Zem,
Vykupiteľ – dieťaťko,
splnil sa nám sen.*

Refrén 1
*„Rolničky, rolničky“, zvoňte, zvoňte
nám,
veď Ježiško maličký prichádza k nám.
„Rolničky, rolničky“, zlatý máte hlas,
ten váš cinkot čarovný
hlási Vianoc čas.*

*Zima vládne zas,
poštekliava mráz,
vločky snehu lietajú
všade vókol nás.*

*Krásny čas Vianoc,
panenská Polnoc,
každý domov vráti sa
plný tých dojmov.*

Refrén 2
*„Rolničky, rolničky“, zvoňte, zvoňte
tam,
kde Ježiško maličký otvára chrám.
„Rolničky, rolničky“, zlatý máte hlas,
ten váš cinkot čarovný
hlási Vianoc čas.*

Foto - Vladimír KUZMA

Hudba: anglická ľudová pieseň Gingle Bels
Text: Kamil Muráň

STOROČNICA NARODENIA KATOLÍCKYCH BÁSNIKOV /SILAN, ŠPRINC, OLIVA/

Na sklonku roka 2014 sme si pripomenuli 100. výročie narodenia hneď troch významných príslušníkov Slovenskej katolíckej moderny – Janka Silana, Mikuláša Šprince a Paľa Olivu. Tento pozoruhodný fenomén našej literatúry a kultúry sa sformoval počas 30. rokov minulého storočia z radov katolíckych kňazských autorov, ku ktorým sa postupne pridávali aj laici. Básnikov, ktorým sú venované nasledujúce riadky, spájalo popri kresťanskej viere a vášni pre literatúru aj nerozlučné priateľstvo. Počas štúdia teológie v Spišskej Kapitule sa spontánne označili za „pirátov krásy“. Vtedy ešte nemohli tušiť, čo všetko im už onedlho pripraví do cesty nemilosrdný osud...

JANKO SILAN

Spomedzi protagonistov katolíckej moderny je za „najkatolíckejšieho básnika slovenského“ považovaný Janko Silan – vlastným menom Ján Ďurka (24. 11. 1914 Sila – 16. 5. 1984 Važec). Popri tom, že písal najhlbšiu a najvrúcnejšiu duchovnú poéziu, bol svojimi názormi a postojmi zároveň jej najjuvodelejšim propagátorom a obhajcom.

J. Silan prežil veľmi ťažkú a smutnú mladosť, v núdzi a samote, ktorú mu navyše komplikoval aj vážny očný hendikep. Kvôli nemu sa takmer ani nestal kňazom, čo bolo vrúcnyim želaním zbožnej, milovanej matky (stratil ju ako 19-ročný). Teológiu nakoniec vyštudoval, i vďaka porozumeniu biskupa Jána Vojtaššáka, v Spišskej Kapitule (1936 – 1941), kde sa formoval filozoficky aj literárne. Po kňazskej vysviacke pôsobil na niekoľkých miestach, od roku 1949 až do svojej smrti bol farárom vo Važci.

V ZAKLIATEJ KRAJINE

Knižne debutoval básnickou zbierkou Kuvici (1936), ku ktorej neskôr pribudli zbierky Rebrík do neba (1939), Slávme to spoločne (1941), Kým nebudeme doma, Piesne z Javoriny (obidve 1943), Piesne zo Ždiaru (1947) a Úbohá duša na zemi (1948). Od začiatku 40. rokov sa Silan ako básnik zamerával na prehľbovanie duchovnej dimenzie života spoločnosti, s osobitným zreteľom na skultúrňovanie človeka. Kultúrnosť vnímal komplexne ako prvok duchovnej potreby, ktorý mohol zabrániť akútnej hrozbe dehumanizácie okolitého sveta. Autorova poézia má v naznačených súradniciach charakter integrálnej bytostnej výpovede vyhraneneho človeka, pričom sú v nej prítomné aspekty etické a v širšom zmysle aj existenciálne.

**Hodiny zastali a stoja.
Čoho sa vzruchy vaše boja?
Toho, že som tak nemý?
Veď budeme raz v zemi.
Toho, že píšem smutne?
Na to sa aspoň nezabudne.
Toho, že trpím práve?
To už vždy patrí ku oslave.**

(zo zbierky Piesne z Javoriny)

Po nástupe komunistickej moci (1948) mu ani brutálna perzekúcia kňazov a hrozba ťažkého dlhoročného žalára nevzali odvahy vyjadrovať veršami svoj postoj k nového režimu. Dôkazom sú napríklad básne z cyklu Slávim, ktorými otvorene komentoval väznenie duchovných; v polemicko-satirickej poéme Ja som tma dokonca pranieroval kolaborantskú poddajnosť svojich spolubratov. „Napriek protirežimovému polemickému vyhroteniu dokázal Silan udržať vlastný protest na úrovni perfektného básnického tvaru (štvorveršia, sonety, sestiny) a vyjadrovať ním aj vyznania neochvejného kresťanského presvedčenia. V niekoľkých rukopisných zbierkach potvrdil nielen majstrovstvo jemnej spirituálnej reflexie, ale i vnútornú silu, vďaka ktorej si pomocou paradoxu dokázal osvojiť aj tie najnegatívnejšie stránky života ako pozitívnu výzvu.“ (J. Pašteka) Citované slová osobitne platia najmä v prípade zbierky V zakliatej krajine (1949 – 1958), ktorá bola uverejnená až roku 1998 v 7. zväzku básnikovho Súborného diela. Zároveň tiež platí konštatácia, že J. Silan predstavuje v slovenských reláciách ústrednú postavu katolíckeho disentu, čo potvrdzuje viacero rukopisných básnických zbierok, knižne vydaných až po roku 1989 (Piesne z Važca, 1990; Dom opustenosti, 1991 a i.).

VERŠAMI SLUŽIL BOHU

Básnikova tvorba, z ktorej vyžarujú lúče kresťanského humanizmu a univerzalizmu, rástla z poznania a čerpania veľkých európskych duchovných tradícií, pričom sama predstavuje inšpiratívnu umeleckú tradíciu do budúcnosti. Chápanie umenia sa v jeho

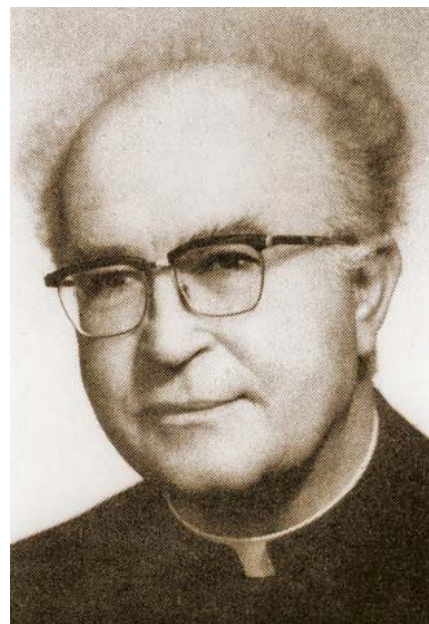
pripade vždy viazalo na vlastné náboženské presvedčenie a zakaždým sa otvorene hlásil k svojej katolíckej viere i k svojmu kňazstvu. J. Silan „nadovšetko miloval poéziu, písal básne bez ohľadu na skutočnosť, či ich bude môcť publikovať, alebo nie. Vlastnými veršami chcel slúžiť Bohu – to bolo pre neho najvyššie a najdôležitejšie určenie: spievať Bohu, spievať o Bohu.“ (J. Pašteka) Silanovo úsilie o básnickú čistotu bolo podmienené úsilím o ľudskú čistotu. Autorova poézia, hľadajúca ideál krásy a dobra, je preto esteticky živá a aktuálna i dnes, keď sa s obavami zamýšľame nad skutočným zmyslom ľudskej existencie a jej hodnoty v ultramodernom svete.

Básnika, prozaika a prekladateľa Janka Silana môžeme bez akýchkoľvek pochybností vnímať ako nezameniteľnú osobnosť, ktorá dala slovenskej literatúre a kultúre silný inšpiračný a rozvojový impulz, a svojím životom a dielom sa stala symbolom našej duchovnosti a kultúrnosti.

MIKULÁŠ ŠPRINC

Básnik, prozaik, esejista, prekladateľ, editor a redaktor Mikuláš Šprinc prežil podstatnú časť svojho plodného života v zahraničí. Narodil sa v Krompachoch (30. 11. 1914), po maturite na gymnáziu v Levoči sa zapísal na štúdium teológie v Spišskej Kapitule. V roku 1939 bol vysvätený za rímskokatolíckeho kňaza. Po trojročnom kaplánskom pôsobení v Spišskej Novej Vsi sa stal riaditeľom Slovenskej katolíckej akadémie, neskôr redaktorom svätovojtejského časopisu Kultúra a generálnym tajomníkom Ústredia charity.

Počas bohosloveckých štúdií sa pod vplyvom J. Silana a P. Ušáka-Olivu venoval poézii, i keď pôvodne ho oveľa viac lákala prekladateľstvo a štúdium európskej kultúry. Knižne debutoval zbierkou sonetov Ozveny v samotách (1939), preložil Rilkeho Duinské elégie (1942) a Papiniho Lásku a smrť

(1943). Ako redaktor Kultúry (1943 – 1944) sa snažil udržať jej modernú líniu, vytýčenú Ladislavom Hanusom a Jozefom Kútnikom. Na sklonku vojny pripravil vedno s Rudolfom Dilongom, J. Silanom a Karolom Strmeňom spoločnú zbierku Krv a slzy, ktorou vyjadrili svoj protest proti vojne, násiliu, neslobode a deštrukcii. Keďže im zo strany domácich i sovietskych bezpečnostných zložiek hrozila fyzická likvidácia, rozhodol sa Šprinc v júni 1945 emigrovať.

Po odchode do exilu spočiatku pôsobil ako pápežský delegát III. vatikánskej misie pre slovenských utečencov v Rakúsku a Nemecku. Po príchode do USA (1946) sa aktívne zapojil do tamojšieho krajanského života. Venoval sa všestrannej organizačnej, redakčnej, prekladateľskej a pedagogickej činnosti (vyučoval moderné jazyky na vyššej škole slovenských benediktínov v Clevelande, neskôr bol profesorom moderných jazykov a filozofie umenia na Borromeo Seminary of Ohio). Postupne nadviazal aj na svoju predošlú literárnu tvorbu, čo potvrdzuje rad básnických zbierok, rôzne prozaické útvary, esejistické, náboženské a publicistické texty.

Či nie som azda ruža?

Zajtra ma dajú možno do vázy

a roniť bude na mňa slzy dievčina.

Ale ja mlčať budem ako ticho oázy

a červenat' sa ako malina;

preto, že úsmev môj je iba ošial',

tak ako všetko, čo chce šťastím byť.

Kde sú tie zrná, ktoré osud nepreosial

a ktorá krása nemusela zhníť?

I zastal básnik, veril ruži.

Komuže básnik neverí?

Naklonil sa a chcel ju bozkať:

jej trň mu vtisol pečať krvi na pery.

(Ruža a básnik – úryvok, 12. 9. 1951)

IBA MŔTVI PATRIA DO HROBU

Pre poéziu Šprincovho prvého exilového tvorivého obdobia je príznačný najmä rozmer duchovnej a prírodnej lyriky. Nechýbajú však ani vlastenecky či politicky motivované básne, ako aj vnútorné vyznania človeka hľadajúceho vlastnú identitu. Tie sa vyznačujú jazykovou úspornosťou a štrukturálnou čistotou verša v intenciách postsymbolistickej estetiky (zbierky Vinohrad, 1950; Na Floride sám, Tvárou proti slnku, obidve 1953; Z poludnia a poľnoci, 1960; Mladosť orla, 1962; Oči moje pútnice 1965 a iné). V knihách veršov z druhej polovice 60. a zo 70. rokov minulého storočia rezonuje krása, symbolika prírody a radosti, osudové problémy človeka i bytia zobrazené pohľadom teistickej filozofie. Básnik citlivo reaguje na rozmanité podnety, antagonizmy, ale aj spochybňovanie kresťanských princípov, čo so sebou priniesla realita povojnového rozdeleného sveta (zbierky Andante, 1967; Bratislavský park, 1968; Piesne z Palidora, 1970; Korálový ostrov, 1973; Sonety o kráse, 1976; Tiché vody, 1977 a iné). Posledné Šprincove knihy charakterizujú návraty do rokov mladosti, spomienky na rodný kraj a dávnych priateľov, nostalgia za domovom, premáhanie smútku na sklonku života a oslava poézie. To všetko je umocnené básnikovým duchovným pohľadom na vonkajšie i vnútorné determinanty ľudskej

existencie (zbierky Z odviazaných dní, 1979; Nezhasínajte hviezdy, 1980; Z dialky, 1982, Oleandre, 1983 a iné).

„Kto to nás chce spúšťať do hrobu; kto to vyhlasuje, že sme suchá ratolesť na strome národa; kto to hovorí, že sme vyemigrovali do prepadliska a do zabudnutia? Iba mŕtvi patria do hrobu a my sme živí a chceme žiť! Slovenský ústav v Clevelande, Slovenský ústav v Ríme, Slovenské kultúrne stredisko v Cambridge – to nie sú mŕtvolky, ale živé a tvorivé skutočnosti. Naše knižné nakladateľstvá a vydavateľstvá v Ríme, Clevelande, vo Švajčiarsku, Dobrá kniha v Cambridge – to nie sú ilúzie, to sú skutočnosti... To všetko sú živé hlasy živých slovenských srdiec, živé kvety a ovocie na živom slovenskom strome v zahraničí!“ (M. Šprinc)

VŠESTRANNÁ OSOBNOSŤ

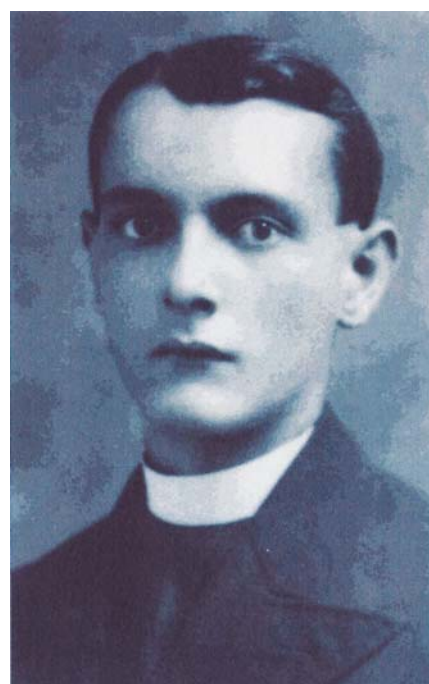
Z autorovej prozaickej tvorby pripomenieme knihu K slobodným pobrežiam (1950), v ktorej pôsobivo opísal svoje zážitky z putovania povojnovou Európou. Šprincova bohatá publicistická činnosť zahŕňa množstvo úvah, črt, esejí, recenzií, komentárov, memoárov, prekladov a biografických príspevkov, uverejnených v slovenskom aj anglickom jazyku. Nemožno opomenúť ani jeho dlhoročnú organizátorskú, redakčnú a editorskú prácu. V roku 1954 založil a prakticky až do svojej smrti redigoval štvrťročník pre slovenskú kultúru Most, stál pri konštituovaní Slovenského ústavu v Clevelande (1952) a Spolku slovenských spisovateľov a umelcov v zahraničí (1956), spoluzakladal a redakčne viedol edície Slovenského ústavu, pôsobil ako referent Bernolákovej kultúrnej základiny, inicioval a na vydanie pripravil viacero zbierok, ročeniek či almanachov.

Životný príbeh Mikuláša Šprincea sa s definitívnou platnosťou uzavrel 31. 5. 1986 v meste Wickliffe (štát Ohio, USA). Aktuálne sté výročie narodenia ponúka azda poslednú príležitosť komplexne zhodnotiť jeho širokospektrálnu exilovú činnosť, vďaka ktorej sa dlhodobito dарило uchovať v ďalekej cudzine slovenské slovo i písmo.

PAĽO OLIVA

„Prosím vás, odpusťte mi, že moje básne majú taký temný, smutný ráz. Rád by som písal veselé..., ale cítim, že také nie sú ani len ozvenou srdca a znejú mi jaksi prázdno. Bieda a zloba ma naučili milovať búrlivosť, temnotu, čiernu noc. Mám rád Kraskovu Nox et solitudinem, Žarnovú Stráž pri Morave a iné. Odpusťte mi teda moju chmúrnosť, kvílenie, jakúsi tajnú baladickosť – a my už môžeme pokojne pripojiť aj smútok, bolesť, skepsu, fenomén smrti – predstavujú ústredné motívy básnického diela Paľa Olivu (nar. 14. 11. 1914 Kátlovce).

Tieto slová napísal 15-ročný Pavol Ušák pod pseudonymom Milo Jurščov do redakcie študentského časopisu Rozvoj. Dnes už ťažko s určitosťou povedať, či citlivá chlapčenská duša cítila predzvesť vlastnej fatality. Pravdou však ostáva, že chmúrnosť, kvílenie, tajná baladickosť – a my už môžeme pokojne pripojiť aj smútok, bolesť, skepsu, fenomén smrti – predstavujú ústredné motívy básnického diela Paľa Olivu (nar. 14. 11. 1914 Kátlovce).

BÁSNIK OBLAKOV

Na krátkej ceste životom bolo P. Olivovi súdené vydať jedinú knihu veršov Oblaky (1939). Poézia v nej obsiahnutá sa rodila počas štúdia v Spišskej Kapitule. Oblaky sú považované spolu s Hlbínovým Začarovaným kruhom a Silanovou zbierkou Kuvici za „najpozoruhodnejší debut príslušníkov katolíckej moderny.“ (J. Pašteka) Mladý tvorca upútal pozoruhodnou originálnou metaforikou, montážovou výstavbou básne, silnou obraznosťou, individuálnou tragickou tematikou, pričom z viacerých veršov vyžaruje prenikavé duchovné fluidum.

*O smrti budeš spievať, kamarát,
o týchto kostrách, kde jar skonáva.
Sused môj smutne hľadá do karát,
ona je za ním, on to prehráva.*

*O láske budeš spievať, slávik môj,
keď hrobom doznie hrúd a ruží zvuk,
keď na pokoj sa zmení každý boj
i žiale suchých križovaných rúk.*

(zo zbierky Oblaky)

Na sklonku roka 1939 sa začal rapídne zhoršovať básnikov zdravotný stav (tuberkulóza). Z kaplánskeho pôsobenia vo Veličnej ho previezli na krčné oddelenie Štátnej nemocnice v Martine; potom nasledovali tatranské sanatóriá, od konca augusta 1940 ležal na infekčnom oddelení v Bratislave (čakal tam na operáciu obličky), odkiaľ Olivu previezli do Kvetnice.

Azda najsugestívnejšie svedectvo o básnikovom ťažkom vnútornom rozpoložení podáva popri poézii jeho korešpondencia. Napríklad v liste z 19. októbra. 1940 píše R. Dilongovi: „Žijem. Spomínam. Trpím. Chcel by som byť svätý. Hyniem pomaly. A chcelo by sa mi žiť, HROZNE ŽIŤ... So všetkým sa načím vyrovnáť. Všetko prežívať, i vlastnú smrť, všetko milovať, všetko mať a všetko strácať...“

V liste z 2. februára 1941, ktorý už za neho musela napísať sestra Felicitas – „dozrievajúca v Kvetnici tiež pre smrť“ – volá k sebe kamaráta Mikuláša Šprince, aby mu symbolicky oznámil svoj testament: „Dušu Bohu, telo do zeme a dlžoby Cirkvi svätej. Môj majetok je práve taký, ako moje dlžoby – to sa glajchá.“ Dňa 1. marca 1941 dvadsaťšesťročný P. Ušák-Oliva zomiera...

Verše z autorovej pozostalosti, príspevky, ktoré odznali na pohrebe, nekrológy a rôzne spomienkové texty priateľov a známych vyšli v pietnej pamiatnici Tak umieral básnik Paľo Oliva; zostavili ju zvyční „piráti krásy“ J. Silan a M. Šprinc (1942).

PODMANIVÁ SPIRITUALITA

Pri hodnotení Olivovho básnického diela treba mať na zreteli skutočnosť, že ako spirituálny tvorca svojím vkladom významne

obohatil našu imaginatívnu katolícku poéziu. Zároveň však treba jedným dychom doplniť, že nemal problémy s prijímaním moderných dobových básnických trendov (vrátane futurizmu, surrealizmu či experimentátora V. Nezvala), ak umožňujú duchovné prehlbovanie básnickej z tvorby. Autorova poézia z mladších rokov vyžaruje úprimnú túžbu po radoostiach a krásach sveta. Aj napriek tomu sa však do túžob a radostí z času načas premietli tóny, farby a odtiene osobnej melanchólie, ktorá tlmila spontánne mladické roztúženie a očarenie zo života. Pokiaľ ide o ľubostné verše, táto poézia – adresovaná možno skutočným, možno imaginárnym láskam – je buď spomienkového, alebo rozlúčkového vyznenia. Ako klerik si našiel Oliva svoj najvyšší ideál, „svätú Pannu“, a postupom času napísal niekoľko brilantne zvládnutých mariánskych básní.

Podmanivá spiritualita a obraznosť diela Paľa Olivu upútali čitateľskú verejnosť ešte počas jeho života. Básnikove verše sú bytostne individuálnou výpoveďou mladého muža, u ktorého postupné ľudské dozrievanie splynulo, žiaľ, so zápasom o záchranu toho najcennejšieho, čo človek na pozemskom svete má. Aj keď básnik napokon svoj nerovný duel so smrťou prehral, v jeho rámci sa zrodilo dielo, obohacujúce náš moderný literárny kontext o nový rozmer lyrickej kvality.

(V roku 2000 nakrútila vtedajšia Slovenská televízia filmový dokument o Paľovi Olivovi s názvom Básnik oblakov. Vo filme – vznikol podľa scenára Petra Cabadaja v režii Ivana Petrovického – účinkovala aj skupina Arzén, ktorá zhudobnila Olivovu báseň Z nových ciest.)

Peter CABADAJ

JÁNOŠÍKOV POKLAD POD ROZSUTCOM /POVEŠŤ/

Iba ten poklad, čo pod Rozsutcom zanechal Jánošík, ten mohol priniesť aspoň niekoľkým ľuďom úžitok. Ale...

Stalo sa to krátko po tom, čo Jánošíka v Liptovskom Svätom Mikuláši obesili za rebro. To viete, hŕni chlapci bez kapitána – ako ovce bez baču. Každý pošiel svojou stranou. Ktorého zlapali hajdúsi, ktorého ukryli dobrí ľudia a ktorý zmizol bez stopy...

Jedného večera zaklopal na dvere u vdovy Krištofikovej na samom kraji Terchovej neznámy chlap. Prosil o trochu jedla a strechu nad hlavou.

– Nepoznáš vás, a preto vám neotvorím! – odpovedala mu vdova.

– Ani ja som vás nepoznal, a bojoval som za vás. S Jánošíkom sme svet naprávali!

– Či ste vy poznali Jánošíka?

– Akoby nie! Veď to bol náš kapitán!

Po tých slovách sa vdova lepšie prizrela neznámemu. Nuž, oblečený bol v dolománe, aj orlie pero mal za klobúkom,

i pištole za opaskom, ale... Naveľa-naveľa sa dala uprosiť a otvorila.

Pozvala zbojníka do chalupy a usadila za stôl k svojim trom deťom.

– Z dvoch jedál si u nás môžete vybrať! – povedala mu so smiechom. – Chcete mlieko so zemiakmi, alebo zemiaky s mliekom?

Zasmial sa aj zbojník a čo mu naložila, to zjedol a pobral sa spať do humna. Keď vdova ráno vstala, zbojník bol už vychystaný na cestu.

– Rád by som sa vám odvdáčil, gazdiná, – povedal. – Ale naša pokladnica je až pod Rozsutcom. Či by ste mali vôľu až ta ísť?

V dome vdovy Krištofikovej odvždy za vrchostolom sedávala bieda a peňazí tam bývalo ako čerešní na slivke. Nečudo, že gazdiná by za dukátmi šla aj na kraj sveta. Pristala. Vydali sa na cestu. Prešli terchovskými lúkami, vymotali sa z hustého lesa, potom sa predierali kosodrevinou, až prišli medzi obrovské balvany. Tu už

nerástlo úplne nič, všade samá skala.

Zbojník podišiel k najväčšej a začal vymeriavať akési tajomné vzdialenosti. Sedemdesiat sedem krokov ku štítu, triatridsať v smere slnka, potom podľa tieňa a smeru vody. Napokon zastal pod samým bralom Rozsutca. Spoza opaska vytiahol kľúč, strčil ho do zámky pod skalou a pootočil. Zámka zaškrípala a povolila. Ale vráta nie a nie sa otvoriť. Čo ako nimi zbojník lomcoval, nepovolili. Unavený si sadol a rozmyšľal, v čom je zrada. Zrazu vyskočil a zvolal:

– Prísaha! Naša zbojnícka prisaha! Tá nedovolí, tá nepustí!

A potom vdove Krištofikovej všetko vyrozprával. Vraj, keď sem hŕni chlapci ukrývali poklady, prisahali si, že ich jeden bez druhého nevyberú. Spoločne ich nazbýjali, patria teda všetkým. Ale čo teraz, keď Jánošíka obesili a ostatní sa rozprchli po svete...

– My sa však zídeme! – presviedčal zbojník vdovu. – Príďte, nadelím vám!

Neraz vdova Krištofiková vyzerala, či sa pod Rozsutcom Jánošíkova družina neschodí. Deti dorastali, biedy pribúdalo, zišiel by sa každý zlatý. Nikdy však nikoho nezbadala. Hŕni chlapci sa už viac nestretli.

A tak Jánošíkov poklad leží pod Rozsutcom dodnes.

Anton MAREC

VIDMO zachytené fotoaparátom na hrebeňovke vo Vrátnej /03/01/2014/

Foto - Katarína LAŠČIAKOVÁ

ČO JE VIDMO?

VIDMO patrí medzi fotometeory.

Je to zaujímavý meteorologický úkaz, s ktorým sa môžeme stretnúť v horách za hmlistého počasia, keď je Slnko nízko nad obzorom. Kto vidmo trikrát uvidí, v horách nezomrie.

Koncom septembra 2014 sa už po štvrtýkrát zišli v Terchovej výtvarní umelci zo štyroch krajín na medzinárodnom maliarskom plenéri, organizovanom Umeleckou besedou slovenskou v spolupráci s Miestnym kultúrnym strediskom v Terchovej.

Hlavným inšpiračným zdrojom bola opäť príroda Národného parku Malá Fatra. Po júlovej storočnej vode, ktorá spustošila Vrátnu, sa nám síce nepodarilo zdolať najvyšší Fatranský Kriváň, ale prešli sme celé Jánošíkove diery, vyviezli sa na Chatu na Grúni, odtiaľ prešli pešo do Štefanovej a obdivovali skalné útvary v Tiesňavách. Návšteva múzea Juraja Jánošíka, prijatie u starostu obce Milana Laurenčíka, rozprávanie a piesne Ferka Muchu priblížili účastníkom plenéru Terchovú aj z iného uhlu pohľadu. Terchovská muzika, ktorá bola vlni zapísaná do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO, tiež inšpirovala k vytvoreniu nových obrazov.

Záverečná vernisáž v Relaxačno-informačnom centre sa niesla v znamení harmonického prepojenia týchto elementov – prírody, výtvarného umenia a hudby. Ťažká muzika opäť potvrdila svoje majstrovstvo a navodila pravú slávnostnú a dobrú náladu.

Štvrtý ročník medzinárodného maliarskeho plenéru je za nami a už dnes začíname pripravovať finálny piaty ročník. Počas neho by sa mali spojiť maliari a sochári, pričom takto sa zavŕši projekt, ktorý sa zrodil pred desiatimi rokmi. Inicioval ho Zdeno Horecký ako starosta Umeleckej besedy slovenskej v spolupráci s Rudom Patrničiom a Jozefom Magdolenom – vtedajším starostom Zázrivej. Výsledkom projektu je dnes už galéria výtvarného umenia v Zázrivej (otvorená v roku 2009), ako i galéria plastík pod holým nebom vo farskej záhrade v Terchovej. Niektoré z týchto sôch nájdú definitívne umiestnenie

v centre obce, obrazy z piatich ročníkov plenéru budú trvalo umiestnené v novej galérii výtvarného umenia, ktorá sa už chystá v nadstavbe obecného úradu.

Všetci veríme, že artefakty, ktoré tu počas desiatich rokov zanechali a ešte zanechajú členovia Umeleckej besedy slovenskej

a ich zahraniční hostia, sa stanú trvalou hodnotou kultúrneho života obce.

Zuzana BOBOVSKÁ

tajomníčka UBS a organizátorka plenéru

Foto - František MUCHA

Ako každú jeseň od roku 2009, tak aj v sobotu ráno 20. septembra 2014 sa pri Hoteli Diery zišli heligonkári z rôznych kútov Slovenska, aby už po piatykrát vystúpili so svojimi nástrojmi na vrchol majestátneho Veľkého Rozsutca a mohli si tam spoločne zahrať.

Ani pochmúrne ranné počasie ich v ten deň neodradilo, čo sa napokon vyplatilo, lebo

už počas prestávky na Podžiari sa ukázalo slniečko, ktoré nás sprevádzalo celý deň. Po spoločnom odohraní niekoľkých pesničiek na Veľkom Rozsutci nasledoval zostup. No a potom prišla časť programu, ktorú máme najradšej – spoločné posedenie v Kolibe Diery, kde všetci účastníci výstupu dostali pekný diplom, ako i malú pozornosť. Vzápätí sa už len

hralo a spievalo do neskorých hodín. Každý zahrál niekoľko pesničiek zo svojho repertoára a celý čas vládla výborná atmosféra. Tento ročník spestrili dvaja účastníci zo susedného Rakúska, ktorí nám ukázali trochu zo svojej kultúry.

Laco RYBÁR
organizátor podujatia

Vždy som si myslela, že je úplne jedno kde som, ale doteraz mi ľudia, s ktorými som. Stále si to myslím, ale pamätám si chvíle, keď som prišla do Terchovej a chvíľku som si to nemyslela. Celá som sa šťastná a celá som tam ostala naseď. A dnes, keď mi sa hovorí na diaľ, spomienam si na Terchovi a usmievam sa. Páči sa mi, keď sa Terchovi a prejem rami aby ste sa stále usmievate ale ja pri myslím na vás by

S láskou
Zuzana
Patrničáková

Pozdravujem
všetkých čitateľov
terchovských novín.
Prajem všetkým
šťastlivú budúcnosť
v tomto krásnom
regiónu.
M. Zamp

ZÁKLADNÁ ŠKOLA INFORMUJE

VÝSTAVA „TUTANCHAMON“

Dňa 4. novembra 2014 si žiaci našej školy pozreli výstavu Tutanchamon – jeho hrobka a poklady. Cieľom výstavy bolo poskytnúť pravdivé informácie o živote a smrti mladého faraóna. Zažili tak na vlastnej koži pocity Howarda Cartera, ktorý objavil hrobku tohto egyptského faraóna na začiatku minulého storočia. Výstava nám odhalila bohatstvo a poklady starobylej civilizácie; jednotlivé exponáty boli vernými kópiami originálov. Žiakom sa výstava páčila, bola veľmi zaujímavá a inšpirujúca.

ČARODEJNÁ NOC V ŠKOLE

Tak ako minulý školský rok, aj tento október sme si pripomenuli Medzinárodný deň školských knižníc, ktorý vyhlásila v roku 1999 Dr. Blanche Woolls, prezidentka Medzinárodnej asociácie školského knihovníctva (IASL). Deň je oslavou školských knižníc, ich významu a prínosu pre vzdelávanie detí. Hlavnou myšlienkou je podpora vzťahu žiakov ku knihám, školskej knižnici, čítaniu a poznávaniu a získanie si

väčšieho počtu milovníkov literatúry. Tento rok sme pre žiakov pripravili Čarovnú rozprávkovú noc, ktorú sme spolu v škole prežili 24. októbra 2014.

Čarovnú rozprávkovú noc v škole sa rozhodlo prežiť viac ako 90 žiakov. Starší pomáhali mladším s ich batožinou a s veľkou zodpovednosťou a starostlivosťou sa im venovali celý večer. Na deti čakali tvorivé literárne a výtvarné dielne, trochu čarovania a strašenie, súťaže, diskotéka, polnočné hľadanie pokladu, púšťanie lampionov šťastia a „pyžamová párty“. Rozprávková noc plná prekvapení naplnila ich očakávania. Cieľom aktivít počas Čarovnej rozprávkovej noci bolo vzbudiť u žiakov záujem o čítanie, rozšíriť ich fantáziu, pestovať talent dobrého čítania, podporiť tvorivosť, tímovosť a spolupatričnosť.

VÝSTAVA RUŽENCOV

Počas mesiaca október, v rámci roka Sedembolestnej Panny Márie, sa uskutočnila súťaž Môj ruženec. Úlohou žiakov bolo vlastnoručne zhotoviť z netradičného materiálu

ruženec. Do súťaže sa zapojilo viac ako 50 žiakov. Na zhotovených dielach bolo naozaj vidieť, že detskej fantázii sa medze nekladú. Všetky vytvorené ružence boli vystavené v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej. Autori najkrajších ružencov dostali ako odmenu vecné darčeky.

MICHAL TLACHÁČ Z TERCHOVEJ ÚSPEŠNÝ NA SPEVÁCKEJ SÚŤAŽI S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU

Žiak ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová, 12 – ročný MICHAL TLACHÁČ získal čestné uznanie (4. miesto) na spevákovej súťaži Rudolfa Petraka s medzinárodnou účasťou (Slovensko, Česko, Poľsko, Rakúsko, Nemecko ...) v Žiline.

Michal je žiakom 3. ročníka ZUŠ L. Árvaya Žilina – elokovaná trieda v Terchovej, zo spevákovej triedy Mgr. Anny Dávidíkovej. Na klavíri ho sprevádzala Mgr. Zuzana Patrničáková.

I. STUPEŇ

1. miesto - Michal Križo, III.A
2. miesto - Nina Holúbková, I.B
3. miesto - Adela Radeková, III.A

II. STUPEŇ

1. miesto - Jakub Holúbek, VII.A
2. miesto - Adela Mešková, VI.B
3. miesto - Jakub Vallo, VII. B

Žiaci ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová – Terchovský detský spevokol, recitácia (Stanislava Bielková) – účinkovali 19. októbra 2014 na sv. omši v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej pri príležitosti Úcty k starším.

Zľava: N. Brezaniová, ped. A. Orolínová,
A. Holá, ped. Mgr. A. Dávidíková, M. Tlacháč
foto: Mgr. Z. Patrničáková

/VTIPY, POSTREHY, SENTENCIE/

TENTO POZNÁTE?

Foto - František MUCHA

List Ježíškovi: Milý Ježíško, pod stromček by som chcela tučné bankové konto a štíhle telo. Prosím, nepopleť to ako vlni!

V škótskej rodine:

- Detičky, už ste si pozreli darčeky?
- Áno, áno!
- Tak ich pekne zabalte, aby sa do budúcich Vianoc nezaprášili.

Kam pôjdeš na Silvestra?

- Ale, manželka rozhodla, že mi bude najlepšie doma pri televízii...

Rozprávajú sa blondínky.

- Včera som bola na tehotenskom teste.
- A boli ťažké otázky?

Blondínku v aute zastaví policajt: - Doklady prosím.

Blondínka na neho nechápavo pozerá.

- Takú kartičku, na ktorej vaša fotka.

Blondínka sa prehrabuje v kabelke a podá policajtovi zrkadlo.

Policajt sa doň pozrie a povie: - Hneď ste mohli povedať, že ste policajt.

Angličan má ženu a milenku. Líubi ženu. Francúz má ženu a milenku. Líubi milenku. Žid má ženu a milenku. Líubi mamu. Slovák má ženu a milenku. Líubi si vypiť.

Šéf hovorí blondínke: - Váš nástupný plat je 630 eur. Neskôr môžete mať plat 800 eur.

Blondínka odvetí: - Tak ja teda prídem radšej neskôr.

Jeden z arabských ropných šejkov naliehavo potrebuje krvnú transfúziu. Zistilo sa, že krvná skupina šejka je veľmi zriedkavá a má ju len jeden Žid. Ten súhlasil, urobili transfúziu a Arab daroval Židovi fantastickú vilu a super drahú limuzínu.

O rok neskôr sa situácia opakovala. Šejk opäť naliehavo potreboval krv. Žid ju s radosťou daruje a arabský šejk mu daruje balíček sušenok. Žid neverí vlastným očiam a hovorí:

- Ale veď pred rokom ste mi darovali

dom s autom!

- Áno, áno, ale to som ešte nemal v sebe židovskú krv...

ČO SI TOM VŠETKO MYSLÍ...

LEN PÁR DNÍ PO DOVŘŠENÍ SVOJEJ SEDEMDESIATKY ZOMREL V MARCI TOHTO ROKU BÁSNIK, PROZAIK, DRAMATIK A AUTOR ROZHLASOVÝCH HIER PETER GREGOR. DO ŠIRŠIEHO ČITATEĽSKÉHO POVEDOMIA SA ZAPÍŠAL NAJMÄ ZBIERKAMI BRILANTNÝCH SENTENCIÍ, EPIGRAMOV A HUMORESIEK. NIEKOĽKO JEHO NEZABUDNUTEĽNÝCH KRÁTKYCH TEXTOV SME V MINULOSTI UVEREJNILI AJ NA STRÁNKACH TÝCHTO NOVÍN. TERAZ NASLEDUJÚ ĎALŠIE.

Peniaze nesmrdia, ich majitelia často.

Som osvietený duch. Žiaľ, z priveľkej dialky a príliš nakrátko.

Slovensko je naskutku ekonomický tiger. Akurát jeho koža zdobí cudziu stenu.

Nie je pravda, že alkohol človeka degraduje. Poznal som majora, čo chľastal ako zviera, a dnes je generálom.

Všetky cesty vedú do Ríma, ak nám to odsúhlasí Brusel...

Chcete vidieť naozaj dokonalé páry? Navštívte hociktorú predajňu obuvi.

Aj s manželkou môžete zažiť mimoriadne vzrušujúce chvíle. Najmä keď je cudzia.

Keď ťa žena miluje, prepáči ti všetky tvoje nedostatky. Keď ťa prestane, neprepáči ti ani svoje.

Slepá ulička, kolko tá už videla nešťastia!

Neviem prečo, ale zdá sa mi, že zamladi sa mi starlo omnoho ľahšie, ako sa mi teraz mladne.

Aj na mňa sa usmialo šťastie! Bože, aký má pokazený chrup.

V dobrej spoločnosti sa nepatrí začať obed bez aperitívu. V takej dobrej, ako je moja, sa nepatrí pri ňom neosť.

/VTIPY, POSTREHY, SENTENCIE/

Foto - Katarína HALAPIOVÁ

A EŠTE DO DRUHEJ NOHY

Podľa svetových psychológov sú dve hlavné príčiny, prečo muž trávi večery v krčme.

1. Nemá ženu.
2. Má ženu.

V škole sa rozprávajú spolužiaci:

- Máš domácu?
- Hej.
- Tak nalej!

Šéf firmy hovorí zamestnancovi.

- Teraz neviem, buď ste sprostý vy, alebo ja?
- Nó, myslím si, šéfe, že sprostého zamestnanca by ste tu nedržali.

U zverolekára:

- Chcel by som dať useknúť svojmu psovi chvost.
- A prečo?
- Viete, budúci týždeň príde moja svokra a chcel by som odstrániť akékoľvek náznaky radosti z jej príchodu.
- Pri spovedi hovorí Róm kňazovi:
- Otče, ja sa nemám z čoho spovedať. Nepijem, nefajčím, nechodím za ženami a v poslednom čase už nekradnem zemiaky ani nevyrubujem stromy.
- Viem, syn môj, však už čoskoro pôjdeš na slobodu...

Traja generáli – námorný, pozemný a vzdušný – sa hádajú, kto má odvážnejších vojakov. Veliteľ pozemných vojsk dal svojmu vojakovi rozkaz postaviť sa pred idúci tank. Vojak povedal: - Rozkaz! Postavil sa pred tank,

ktorý z neho urobil placku. Druhí dvaja generáli uznalivo kývali hlavami.

- To bolo dosť odvážne.
- Veliteľ námorných vojsk nariadil svojmu vojakovi zastaviť padajúcu kotvu. Vojak povedal: - Rozkaz! Vrchol sa za kotvou a padol s ňou mŕtvy do hĺbín. Generálski kolegovia uznalivo kývali hlavami.
- To bol dosť odvážne.
- Veliteľ vzdušných vojsk nariadil svojmu vojakovi zastaviť za chvost pristávajúcu stíhačku. Vojak odpovedal: - Čo to šibe? A ostatní dvaja generáli uznalivo kývali hlavami.
- Tak toto bolo naozaj veľmi odvážne.

Dnešná žena musí mať postavu Venuše, rafinovanosť Kleopatry, odvahy Jany z Arcu, šatník Márie Antoinetty a čistiaca schopnosť tekutého prášku Zuzka.

Do hydrometeorologického ústavu volá rozčúlený muž:

- Už dva dni vynášam vo vedrách z pivnice to vaše polojasno.

Mladý muž hovorí svojej matke:

- Mami, dnes k nám prídu na návštevu tri dievčatá. Jednu z nich si chcem vziať za manželku a ty sa pokús uhádnuť, ktorá z nich to je.
- Dievčatá prišli aj odišli a mladík sa pýta matky:
- Mami, tak čo si myslíš, ktorá to bude?
- Tá, čo sedela v strede.
- Máš pravdu, ale ako si to uhádla?
- Intuícia. Od prvého momentu mi bola odporná.

Keď sa po dvoch sychravých, daždivých dňoch zobudíš do krásneho, slnkom zaliateho rána, stopercentne je pondelok.

Kto je najlepší priateľ muža? Pes. A žena? Bojuje s chladničkou o deviate miesto.

- Ja si myslím, že ľudia by mali chodiť bosí. Je to oveľa zdravšie. Napríklad ja, keď sa ráno zobudím obutý, tak ma celý deň bolí hlava...

Ona: - Urobím z teba toho najšťastnejšieho muža na svete.
On: - Budeš mi chýbať.

Foto - Katarína HALAPIOVÁ

VYLÚŠTITE SI VIANOČNÚ KRÍŽOVKU

„Vždy som vravel, že ten Jano nebude celkom normálny.“ „Čo vyviedol?“ ...
(odpoveď je v tajničke)

			Pomôcky: Badad, Us, Azá, akavi, Kavan, en	Cenné brazilske drevo	Vždy zelený ker		9. časť tajničky	Zmocnil sa		Hrabal (expr.)	Mongolský najvyšší boh	Základ lodnej kostry	Značka abvoitu	Mesto v Iráne	Usekla
			Cit. vyjadrujúce rozič. pocity			Skratka soboty Aby			Pestro- farebný papagáj						
			Balkánske ľud. jedlo						15. časť tajničky Omotal						
			8. časť tajničky				Prudko postrčil Moravský svadobný tanec						Rádium Pošle späť		
			MPZ áut Peru Grécke písmeno			Čes. sochár Pozdravoval prichádzajúceho						Násyp Japonské mesto			
Autor: Jozef Blaho	Predložka	Otvorený účet	Japonská lovkyňa perlorodiek	7. časť tajničky Ruský súhlas		Opakovane viedol Tava po anglicky					Ázijský vozík Druh antilopy				
Ofúka dymom						10. časť tajničky Otec kráľa Adada				Otvory v sieti Vták tmavej farby				Druh lotérie	Poolamuj
12. časť tajničky					Mesto v Maroku Padáť po česky					Mužské meno Čistila praním					
	Tu máš Svetový pohár			Kvitnúca trvalka Pokožka (lek.)				3. časť tajničky Meno herca Delona							
Skratka staršieho			Výčitka po nemecky Krik				Semiti Vydáva voňu						Cit. rezigno- vania Slov. komorný orchester		
5. časť tajničky							V min. roku Dutina (odb.)					6. časť tajničky 1. časť tajničky			
	Značka kiloampéra	16. časť tajničky 2. časť tajničky				Austrálsky medvedík Odlamuje					Akže Zlá vec		Ázijský škorcovitý vták	Mesto vo Svajčiarsku	
Batistové plátno					Patriaca lani 14. časť tajničky					Nenávisť Druh syra v slanom náleve					
Rieka v Rakúsku					Pinený mučník Kemping					Odporova- cia spojka Rieka vo Venezuele			V, vnútri (lek.) Zatykač		
	Nukleové kyseliny Tajomstvo			Plastická rytina v skle Zn. volt- sekundy				11. časť tajničky Praobyvatel Peru				13. časť tajničky Meno Otilie			
Ruská rieka			Časť dna Gén, idant				Meno Izabely A iné				Rozrývaj Státna správa			Rímska šestka	Otec Nimródov
Žabník (bot.)						4. časť tajničky									
Otrava				MPZ áut Poľska		Športový klub v Štokholme				Farbovník (bot.)					

EXPOZÍCIA JÁNOŠÍK A TERCHOVÁ

Roky rokúce pripravoval do vianočného vydania novín tento materiál VLADIMÍR KRIŽO. Žiaľ, v lete nás navždy opustil a odišiel do večnosti. Štafetu po ňom prevzal František Mucha, ktorý ochotne spracoval vyjadrenia návštevníkov nášho múzea.

Ďakujeme, bolo to pekné a zaujímavé.

4. 1. 2014
Gabika, Tereza, Klára

Ďakujeme za nahliadnutie do histórie. Krásny kraj s bohatou minulosťou a krásnymi chodníkmi v neopakovateľnej prírode.
11. 1. 2014
rod. Štilhammerová z Bratislavy

Pekná expozícia. Dôležité je, aby mladé generácie poznali naše dejiny.
18. 2. 2014
Juraj, Alena

Veľmi sa nám tu páčilo. Každý rok sem chodíme!

28. 2. 2014
Katka a Renáta z Bratislavy

Ďakujeme za krásnu prezentáciu. Keby sa dalo lyžovať, tak tu nie sme, ale sme naozaj radi, že sme tu boli.

7. 3. 2014
„Barčania“ Aďa Petka a spol.

Ďakujeme, veľmi pekná expozícia. Ak by dnes Jánošík kandidoval za prezidenta, mal by náš hlas!

15. 3. 2014
Samko, Dávid Gaálenci z Prešporku

Ahoj, Terchová. Boli sme tu
5. 4. 2014

Deniska a Duško a naše bábo v brušku.

Krásy Terchovej obdivujú aj Košičania. Nádherné zážitky a rázovitá jedinečná oblasť v nás zosťanú a obohatia naše srdcia.

3. 5. 2014

Ďakujeme za veľmi príjemnú pani, ktorá nás mala na starosti.

13. 5. 2014
2c.

Ďekujeme, bylo to pekné!

15. 5. 2014

Turisté z ČR – severní Čechy

Ďakujeme za zaujímavú výstavu a príjemný prístup.

3. 6. 2014
Materská škola Ivanka pri Dunaji

Expozícia bola super. Ďakujeme.

3. 6. 2014
Gymnázium Hlohovec, I. A TERCIA

Ďakujeme, že zachováate slovenskú kultúru.

7. 6. 2014
Martin, Jana zo Žiliny

Ďekujeme za pekný zážitok z múzea i poděkování pani průvodkyni o zdejším kraji a obci Těrchová z osobních vzpomínek.

11. 6. 2014
Miloš Láпка – Vlastivědné muzeum Litoměřice
Milena Lápková – Oblastní galerie Litoměřice

Ďakujeme veľmi pekne, prehliadka bola zaujímavá. Odporučíme aj iným!

13. 6. 2014
ZŠ Spišský Štiavnik.

Veľmi pekná expozícia. Ďakujeme za možnosť si ju

prezrieť.

24. 6. 2014
Zamestnanci a obyvatelia zo zariadenia pre seniorov Harmónia v Žiline.

Ďakujeme za krásny zážitok.

25. 7. 2014
Rodina Demová
Laura, Martin, Ema, Ivana a Erika

Krásny zážitok. Bývam neďaleko, ale nikdy som o tomto mieste nepočula. Som milo prekvapená.

27. 7. 2014
Janka M.

Pekné múzeum. Nadchli nás plagáty, ktoré nám pripomenuli 17 rokov strávených na Jánošíkových dňoch v Terchovej.

29. 7. 2014
Katka zo Štúrova a manžel Jozef

Bolo tu pekne, ale nemáte pravý opasok ani pravú valašku.

29. 7. 2014
Miška, Jaroslava Danko

Vďaka Terchovcom za udržiavanie tradície ľudovej hudby. Veľa úspechov do ďalších rokov vám prajú návštevníci z Nových Zámkov.

30. 7. 2014
Edita, Mária, Števo a Luboš

Veľmi pekná ukážka ľudovej tvorby a remesiel. Najlepšie sa mi páčila listina ako odsúdili Jánošíka.

Ďakujeme.
3. 8. 2014
Smolinské, okres Senica
Nečitateľné tri podpisy

Ďakujeme za poučnú prehliadku histórie Juraja Jánošíka.

5. 8. 2014
Klárka a Krištofko z Nitrý
Alex a Iveta Wrubel z Rožňavy

Návšteva seniorov z Okresnej Jednoty dôchodcov na Slovensku z Trenčína.

Ďakujeme za zachovávanie dedičstva.

19. 8. 2014
Za všetkých štyridsiatich Ľubka

Je to tu moc pekné, i mamce se tu líbilo.

23. 8. 2014
Adélka Hajdová, Martúla M.

Matej a Silvia z Hviezdoslavova sa prišli pozrieť na Jánošíka a páčilo sa. Sme radi, že sme mohli prísť do Terchovej. Múzeum je pekné.

23. 8. 2014

Ďakujeme!
27. 8. 2014
Manželé Jánošíkovi z Valašska

Páčili sa nám staré, ručne vyrobené veci – zvončeky, medené obrázky, dereš a bič, všetko.

31. 8. 2014
Hana Emo zo Senice

Účastníci 4. ročníka medzinárodného maliarskeho plenéra v Terchovej.

22. 9. 2014
7 nečitateľných podpisov

Ďakujeme veľmi pekne. Veľmi sa nám tu páčilo.

Určite sa sem ešte vrátíme.

1. 10. 2014
Deti zo Spojenej školy Belá
Žanetka
Judáková, Ráchel
Lesková Ninka
Cabadajová, Jojka
Mičová, Klaudika
Kováčová, Ema
Drengubiaková,
Robka Šugárová,
Adko Kasák,
Maťo Bačinský,
Šimon Mihalčatin,
Miriamka
Janišová, Barborka
Ištvániková.

Expozícia **Jánošík a Terchová** v Terchovej privítala **menej návštevníkov ako minulý rok** (počas letnej sezóny). Expozíciu v Terchovej si prišlo pozrieť **4 083 návštevníkov**.

Príčinou nižšieho záujmu môže byť zlá dostupnosť do Vrátnej, ktorú koncom júla zasiahli ničivé povodne. Počas ostatných rokov

to boli návštevníci z týchto štátov: Anglicko, Argentína, Austrália, Belgicko, Brazília, Cyprus, Česko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Čile, Chorvátsko, Írsko, Izrael, Japonsko, Kanada, Kórea, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Nový Zéland, Nórsko, Peru, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Rusko, Slovinsko, Srbsko a Čierna Hora, Sýria,

Španielsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko, Ukrajina, USA a, samozrejme, Slovensko. Prehľad štátov nie je kompletný. Nie všetci návštevníci zanechali po sebe písomný záznam.

Foto a text **František MUCHA**

V sobotu 6. decembra navštívil našu obec **Mikuláš so svojim sprievodom**. Do obce prišiel na koči a po prechádzke ulicami o 16.30 hod. rozsvietil pred kostolom vianočný stromček.

TERCHOVCI OPĚT DAROVALI KRV

Dňa 15. októbra 2014 sa uskutočnil opätovný výjazd mobilnej jednotky NTS Žilina do Terchovej. V predpoludňajších hodinách si do priestorov obecného úradu našli cestu dvadsiati darcovia, ktorí darovali vzácnu a život zachraňujúcu tekutinu. Všetkým patrí veľká vďaka!

Riaditeľstvo ZŠ s MŠ A.F. Kollára vyslovuje **POĎAKOVANIE p. Viktorovi Holúbkovi** za nákup športových potrieb pre žiakov našej školy.

Dňa 13. decembra 2014 sa v KD A. Hlinku v Terchovej, v réžii Vlada Šveca, uskutočnilo divadelné predstavenie hry Jozefa Gregora Tajovského **ŽENSKÝ ZÁKON**. Ide o vtipný príbeh o medziludských vzťahoch; rozpráva o láske mladých ľudí a o tom, čo dokáže sebecko, majetok a intrigy.

MILAN MICHAL HARMINC

(7. október 1869 – 5. júl 1964)

V tomto roku uplynulo 145 rokov od narodenia a 50 rokov od smrti jedného z najvýznamnejších a najaktívnejších slovenských architektov Milana Michala HARMINCA, ktorý projektoval aj náš kostol zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi.

Ako projektant a staviteľ sa podieľal na realizácii vyše 300 budov v Európe, z toho 171 na Slovensku. Za všetky treba spomenúť aspoň
SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
MÚZEUM V BRATISLAVE
A MARTINE
HOTEL CARLTON
V BRATISLAVE
SZONTÁGHOVO
SANATÓRIUM PALACE
V NOVOM SMOKOVCI
RÍMSKOKATOLÍCKY
KOSTOL V ČERNOVEJ
EVANJELICKÝ KOSTOL
V ŽILINE
HISTORICKÚ BUDOVU
TATRA BANKY
V BRATISLAVE A MNOHÉ
ĎALŠIE.

-zaj-

Dňa 28. decembra 2014 o 16.00 h sa v Kostole sv. Cyrila a Metoda uskutoční vianočný koncert Nebeskej muziky z Terchovej a jej hostí s názvom AKÝ JE TO SVIT...

Srdečne vás všetkých pozývame.

NA CYRILO-METODSKOM POLI /REMINISCENCIA/

***Keď sa vyorie na poli prvá brázda,
je to začiatok dlhšieho procesu.
Po piatich – šiestich brázdach
prichádza povzbudenie, že práca je
rozbehnutá, ale aj zistenia, kde je
aká zem, kde treba na pluh pritlačiť
a kde ubrať. Pri dvadsiatich piatich
brázdach sa už ukazuje pekný kus
dobro obrobenej poľa, na ktoré
sa hospodár rád pozrie, pričom
zároveň vie, že treba pokračovať,
pretože je ešte nedoorané....***

vyčerpávajúcu publikáciu zostavil a zredigoval spoluzakladateľ podujatia Peter Cabada; vydalo ju Krajské kultúrne stredisko v Žiline. Prvý večer sa po sv. omši niesol v meditačnej atmosfére modlitieb a spevov Taizé. Kto ostal, isto neľutoval. Odchádzali sme síce v tichosti, ale duchovne naplnení. Nasledujúci deň sa na vrchu Oravcove – terchovskej kalvárii, konala tradičná Krížová cesta, po nej sa v Kostole sv. Cyrila a Metoda slúžila gréckokatolícka liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Celebroval ju vdp. dekan Emil Turiak; sprevádzal ho spevácky zbor Máj zo Žiliny. Gréckokatolícka bohoslužba, spievaná v staroslovenčine, je každoročne neoddeliteľnou súčasťou sviatku

pomôcť, aby sme boli povzbudením i oporou aj pre ostatných."

Popoludňajší program Nositelia misie sa niesol v znamení vzácnjej návštevy z Macedónska, ktorá priniesla unikátny dar – ikony sv. Klimenta a Nauma Ochridských.

Ikony boli položené na hlavný oltár Kostola sv. Cyrila a Metoda. Išlo o symbolický most medzi učiteľmi a žiakmi, medzi Ochridom a Terchovou, medzi minulosťou a prítomnosťou. Starosta našej obce Milan Laurenčík a správca farnosti páter Pavol Kruták, SVD, s vďakou prevzali dar mesta Ochrid od jeho primátora Nikolu Bokraseskeho, ktorý im odovzdal macedónsky veľvyslanec na Slovensku Gjotgi Filipov a autor myšlienky Stojan Lekoski. Ten pri tejto príležitosti poznamenal: „I po tisícsto päťdesiatich rokoch kresťanstva uprostred Slovanov vidíme celkom jasne, že dedičstvo svätých Cyrila a Metoda a ich žiakov, svätých Klimenta a Nauma Ochridských, Gorazda, Sávu a Angelára, zostane pre Slovanov pevným základom. Ich dielo je tak vážne, že keď dnes diskutujeme o novej podobe Európy, nemôžeme vynechať ich činy." Po odovzdaní ikon sa v našom chráme uskutočnil koncert duchovnej hudby v podaní speváckeho zboru Lúčnica pod vedením pani Eleny Matúšovej, s viacerými známymi opernými a inštrumentálnymi sólistami.

Počas záverečného dňa cyrilo-metodských slávností pútala pozornosť sv. omša, ktorú celebrovali kňazi pochádzajúci z Terchovej, za prítomnosti rehoľných sestričiek, ktoré do duchovnej služby odišli taktiež z našej farnosti. Celú slávnosť prenášala TV NOE. Popoludní vyvrcholilo štvordňové podujatie koncertom, na ktorom zaznela svetová premiéra Veľkomoravskej predohry od Pavla Kršku, klavírný koncert J. N. Hummela a Mozartova Korunovačná omša. Štátny komorný orchester Žilina s dirigentom Oliverom Dohnányim, Žilinský miešaný zbor, Cantica Collegium Musicum z Martina spolu s opernými sólistami Natáliou Melnik, Teréziou Kružliakovou, Jozefom Gráfom, Gustávom Beláčkom a klaviristom Marcelom Štefkom (jeho rodinné korene siahajú do Terchovej) pripravili všetkým prítomným neopakovateľný hudobný zážitok, ktorý roztlieskal a postavil na nohy vďačných poslucháčov. Rovnako tak bolo aj deň predtým, počas koncertu speváckeho zboru Lúčnica. Koncertu vážnej hudby mali vždy v programovej štruktúre Cyrilometodských dní svoje stabilné miesto. Ukazuje sa, že opodstatnene si získali v Terchovej, nielen počas jestvovania tohto podujatia, svoje vďačné publikum.

Vyorali sme teda ďalšiu brázd – v poradí už dvadsiatu piatu! Keď sa obzrieme späť, uvidíme celkom jasne pekný kus obrobenej terchovskej poľa ku cti sv. Cyrila a Metoda. Neorie sa ľahko, neorie sa jednoducho, ale treba nám pokračovať. Tak, ako prosil svojho brata Metoda na smrteľnej posteli umierajúci Cyril. Jeho prosba, aby pokračoval aj napriek ťažkostiam v brázde, ktorú spolu začali pri našich predkoch, je výsostne aktuálna pre nás všetkých i dnes. Zapojiť sa môže každý, práce na tomto poli je viac ako dost. Stačí však rok či dva poľaviť, a pole začne zarastať...

Marián ZAJAC

Foto - Milan KOSEK

Tento rok sme si v dňoch 3. – 6. júla pripomínali už po dvadsiaty piatykrát nadčasové poslanstvo misie solúnskych bratov v rámci Cyrilometodských dní v Terchovej. Aj jubilejný ročník nášho podujatia úspešne a hodnotne nadviazal na predošlé, ktorých rokmi overená obsahová náplň a dramaturgia tvoria kompaktný celok, za ktorým sa nielenže oplatí pozrieť, ale z ktorého sa dá čerpať nová motivácia i inšpirácia do ďalšej neľahkej práce.

Prvý deň podujatia, ešte pred otvorením filatelistickej výstavy Živé cyrilo-metodské dedičstvo s uvedením príležitostnej poštovej pečiatky, sme boli v našom chráme svedkami uvedenia knižnej pamätnice (1990 – 2014), zachytávajúcej všetko podstatné z histórie terchovskej cyrilo-metodiády. Obsahovo

patronov nášho chrámu i Žilinskej diecézy. Počas predchádzajúcich rokov ju v Terchovej celebrovali významní duchovní otcovia východného obradu – arcibiskupi Ján Babjak, SJ, Cyril Vasiľ, SJ, eparchovia Milan Chautur, Peter Rusnák a ďalší. Sviatočný deň (5. júl) sa niesol v znamení krásneho počasia, ktoré vždy umocní zážitok z procesie veriacich. Na jej čele kráčal, ako vždy, otec biskup Tomáš Galis. Najprv naše kroky sprevádzali duchovné piesne (cyrilo-metodské i mariánske) dychovej hudby Dubňanka, neskôr, pri stúpaní na Oravcove, aj „nebeské nôtý“ spojených terchovských muzík, rozliehajúce sa spomedzi skaliek na celú Terchovú. Na slávnostnej cyrilo-metodskej sv. omši nás otec biskup Tomáš povzbudzoval slovami: „Nestráťme dar viery, ktorý môže veľmi

CYRILOMETODSKÉ DNI V TERCHOVEJ PAMÄTNICA (1990 - 2014)

„Bol som pri zrode myšlienky zorganizovať Cyrilometodské dni v Terchovej a vedno sme spolu kráčali 25 rokov. Organizoval som, podieľal som sa na ich dramaturgii, režíroval, účinkoval. Prijal som túto výzvu ako neodmysliteľnú súčasť môjho života. Od samého začiatku som veril, že takéto podujatie chýba nielen v Terchovej, ale aj na Slovensku. Prostredníctvom neho k nám prichádzali výnimoční kazatelia, uznávaní historici, ktorí svojou prítomnosťou a hovoreným slovom povzbudzovali a prehľbovali našu vieru a pestovali v nás lásku k svojmu národu. Taktiež spomeniem nezabudnuteľné koncerty, ktoré zazneli v našom chráme a umocňovali význam a posolstvá nášho podujatia. Dospel som k poznaniu, že prostredníctvom misie sv. Cyrila a Metoda môžeme aj v dnešných dňoch hľadať cestu jeden k druhému a spoločne sa prichiniť o prehĺbenie ľudského dobra. Účasť širokej verejnosti a následné odozvy ma naplňali presvedčením, že všetko toto moje snaženie malo a má zmysel. V tejto súvislosti vinšujem Cyrilometodským dňom v Terchovej dlhú životnú púť a návštevníkom otvorené srdce, ktoré bude ochotné prijať ich odkazy a posolstvá.“

Rudolf PATRNČIAK

VLADO GEMBEŠ PREŽIL DRÁMU POD DHAULÁGIRÍ (8 167 m. n. m.)

**Vlado Gembeš s terchovskou vlajkou pod
osemtisícovkou Dhaulágirí
(8 167 m.n.m.).**

Viac o expedícii na
www.dhaulagiri2014.expedition.sk
Fotoarchív V. GEMBEŠA

V septembri 2014 sa do Nepálu vybral desaťčlenný tím horolezecko-skialpinistickej "Expedície Dhaulágirí 2014", s cieľom vystúpiť na siedmu najvyššiu horu sveta a pokúsiť sa ju zlyžovať. Súčasťou partie horolezcov bol aj rodák z Malaciek Vladimír Gembeš, ktorý sa pred ôsmimi rokmi priženil do Terchovej a spolu s manželkou Máriou (rod. Zajacovou) majú troch synov (Michala, Matúša a Mateja).

To, že sa expedícii nepodarilo dosiahnuť cieľ, nie je v tejto chvíli vôbec podstatné. Najsmutnejším zostal fakt, že po silných snehových zrážkach, keď za 24 hodín napadlo 1,5 až 2 metre snehu, zahynuli pod lavínou dvaja členovia tímu a traja šerpovia. Snehový živel si vyžiadal životy aj pre niektorých Terchovcov známych ľudí – Janka Matláka, ktorý bol vedúcim výpravy, a jeho zástupcu Vlada Švancára. Ostatných osem členov výpravy prežilo lavínu len s veľkým šťastím. Po návrate domov spomína Vlado Gembeš na osudové chvíle zo základného tábora vo výške 4 750 m. n. m. takto:

„V osudný večer sme sa okolo šiestej navečerali a rozoberali situáciu, čo bude ďalej, keď prestane zlé počasie. Riešili sme hlavne záchranu materiálu a vecí, ktoré sme mali pripravené na výstup v táboroch ABC, BC1 a BC2. Okolo 21.h sa Janko Matlák a Vlado Švancár rozhodli, že si idú lahnúť do svojho stanu. Ostatní sme zostali v spoločenskom a zároveň i jedálnom stane. Už v priebehu celého dňa sme sa striedali v odhadzovaní

snehu. Zrazu sme počuli, že lavína, ktorá padá, nebola ako tie iné, ktoré sme v priebehu dňa počúvali okolo nás. Bolo počuť, že prichádza odzadu. V priebehu niekoľkých sekúnd sa nie celkom pokojný večer zmenil na záchranu životov. My ôsmi v spoločenskom stane sme vo veľkom nešťastí mali veľké šťastie. Asi po 15 minútach pod lavínou s minimálnym priestorom pre život sa podarilo prekopávať malý otvor na vzduch. Hneď ako sme vyšli von, utekali sme k stanom, kde spal Janko s Vladom a traja šerpovia. Po niekoľkých minútach hľadania, sondovania a hrabania sme si uvedomili, že pre našich kamarátov niet záchrany. Keďže sme si boli vedomí, že za touto lavínou môže prísť ďalšia, začali sme zachraňovať aspoň seba. Čo sme našli, to sme si na seba obliekli. Na hlavu kabele, na ruky ponožky, prešli sme asi sto metrov do protisvalu, kde sme si spravili záhrab. Satelitný telefón, našťastie, niekto z nás náhodne zobral zo zasypaného spoločenského stanu. S ním sme v tú noc kontaktovali svoje manželky a začal sa pokus o našu evakuáciu. V noci sa už vyčasil a nad ránom prestalo fúkať. Napriek tomu, že sme nemali žiadne potraviny ani vodu, prečkali sme mrazivú noc bez omrzlín a iných ťažkostí. Na druhý deň sme vybudovali pristávaciu plochu pre vrtuľník so záchranármi, ktorý nás postupne poprevážal do Pokari – uzavrel svoje rozprávanie Vlado Gembeš. Čo dodať na záver? Aká tenká býva čiara medzi dvoma svetmi...

Marián ZAJAC

FUTBALOVÁ JESEŇ VO VÝSLEDKOKH

MUŽI - SKUPINA "A"

SÚPERI	STAV	GÓLY
FK Terchová - FK Polom Raková	3:0	góly: Ja. Vantúch, Ju. Vantúch, J. Jánošík
FK Terchová - FK Predmier	2:0	góly: V. Melišík, V. Labant (11 m)
Jednota Bánová - FK Terchová	5:0	
FK Terchová - FK Strečno	6:2	góly: L. Gallo 2, Ja. Vantúch, Ju. Vantúch, V. Hanuliak, M. Polet'
OFK Kotešová - FK Terchová	1:0	
FK Terchová - ŠK Čierne	3:2	góly: M. Polet', V. Melišík, M. Papala
FK Slávia Staškov - FK Terchová	3:1	gól: M. Polet'
FK Terchová - FK Rajec	1:3	gól: V. Labant (11 m)
ŠK Cementáreň L. Lúčka - FK Terchová	2:0	
FK Terchová - OŠK Rudina	4:3	góly: V. Hanuliak 2, M. Papala, L. Gallo
TJ Slovan Skalité - FK Terchová	3:3	góly: V. Labant 2 (1 z 11 m), Ja. Vantúch
FK Terchová - ŠK Belá	3:2	góly: M. Baláž, L. Gallo, V. Labant (11 m)
ŠK Štiavnik - FK Terchová	1:3	góly: Ja. Vantúch, M. Baláž, vlastný

Brány futbalových štadiónov a ihrisk sa po súťažnej jeseni zatvorili. Kluboví funkcionári, hráči a napokon i fanúšikovia vyhodnotia prvú polovicu súťažného ročníka 2014/2015, na chvíľu si od futbalu oddýchnu, aby sa mohli v novom roku opäť s plnou vervou pustiť do prípravy na jarné odvetu. V tomto čísle novin prinášame výsledky terčovských mužstiev, dosiahnuté na jesenných trávnikoch severného Slovenska. Pri pohľade na jednotlivé výsledky zápasov, strelcov gólov či umiestnenie v tabuľke si zaiste pripomenieme mnohé zaujímavé situácie z terčovskej „Sihty“, respektíve z výjazdov s našimi mužstvami na ihriská súperov. A pri známom slovíčku „keby“ nezabudneme vymyslieť a predpovedať futbalovým „Jánošíkom“ víťazné zápasy a v tabuľke postup na vyššie priečky. Mimochodom, prečo by sa tak nemohlo stať?

V sezóne 2014/2015 oblieka terčovský dres bývalý slovenský reprezentant a najlepší futbalista Slovenska v roku 1999 **Vladimír LABANT**.

Foto – internet

DORAST - 4. LIGA - SKUPINA "A"

SÚPERI	STAV	GÓLY
FK Terchová - TJ Fatran Krasňany	4:4	góly: M. Baláž 4
FK Terchová - TJ Snaha Zborov n/B.	5:1	góly: M. Baláž 4, M. Kvočka
TJ Fatran Varín - FK Terchová	0:3	góly: M. Baláž 3
FK Strečno - FK Terchová	1:0	
ŠK Štiavnik - FK Terchová	5:0	
FK Terchová - TJ Slovan Skalité	4:3	góly: M. Struhárnanský 3 (1 z 11 m), vlastný
TJ Slovan Podvysoká - FK Terchová	0:4	góly: M. Kvočka 3, vlastný
FK Terchová - FK Rajec	1:4	gól: J. Holúbek
TJ Pokrok St. Bystrica - FK Terchová	1:3	góly: J. Holúbek 2, M. Kvočka
FK Terchová - FK REaMOS Kys. Lieskovec	3:2	góly: M. Kvočka 2, J. Holúbek
TJ Tatran Oščadnica - FK Terchová	1:0	
FK Terchová - ŠK Belá	2:1	góly: M. Kvočka, J. Kvočka
ŠK Radoľa - FK Terchová	1:3	góly: M. Čingel, D. Švec, M. Struhárnanský

ŽIACI - 1. TRIEDA

SÚPERI	STAV	GÓLY
FK Terchová - OŠK Baník Stráňavy	1:1	gól: V. Holúbek
OŠK Nededza - FK Terchová	1:5	góly: E. Sekerka, E. Berešík, D. Švec, M. Hrnko, Š. Holúbek
FK Terchová - OŠK Rosina	1:2	gól: J. Belko (11 m)
TJ Višňové - FK Terchová	0:7	góly: D. Švec 4, J. Zicho 2, B. Lopušán
TJ Horný Hričov - FK Terchová	0:2	góly: M. Mažgút, M. Hrnko
ŠK Štiavnik - FK Terchová	3:4	góly: D. Švec 3, B. Lopušán
FK Terchová - TJ Štart Veľké Rovné	5:0	góly: D. Švec 5
Kamenná Poruba - FK Terchová	0:8	góly: M. Konštiak 3, D. Švec 2, M. Hrnko, J. Zicho, Š. Sekerka
TJ Fatran Krasňany - FK Terchová	3:3	góly: V. Holúbek, J. Zicho, E. Sekerka
FK Terchová - FK Predmier	0:1	
FK Terchová - ŠK Cementáreň L. Lúčka	7:1	góly: D. Švec 3, V. Holúbek 2, E. Sekerka, P. Hrnko
TJ Zbyňov - FK Terchová	2:1	gól: J. Zicho
FK Terchová - TJ Tatran Bytča	1:1	gól: V. Holúbek
FK Strečno - FK Terchová	2:2	góly: D. Švec, J. Zicho
FK Terchová - FK Hliník n/V.	7:2	góly: D. Švec 5, J. Belko, V. Holúbek

TABUĽKA MUŽI - V. LIGA SKUPINA A

1	FK Slávia Staškov	13	11	1	1	34:14	34
2	TJ Jednota Bánová	13	10	1	2	35:8	31
3	FK Rajec	13	7	1	5	25:18	22
4	FK Terchová	13	7	1	5	29:27	22
5	ŠK Belá	13	6	3	4	25:17	21
6	ŠK Čierne	13	6	2	5	34:20	20
7	OŠK Rudina	13	5	4	4	25:18	19
8	FK Predmier	13	5	3	5	21:18	18
9	TJ Slovan Skalité	13	5	3	5	23:28	18
10	FK Strečno	13	5	1	7	24:37	16
11	ŠK Cementáreň Lietavská Lúčka	13	4	2	7	12:27	14
12	OFK Kotešová	13	3	2	8	12:24	11
13	FK Polom Raková	13	1	4	8	12:38	7
14	ŠK Štiavnik	13	1	2	10	13:30	5

TABUĽKA DORAST - IV. LIGA SKUPINA A

1	ŠK Štiavnik	13	11	0	2	53:12	33
2	FK Rajec	13	11	0	2	47:14	33
3	ŠK Belá	13	9	1	3	36:17	28
4	FK Terchová	13	8	1	4	32:24	25
5	TJ Snaha Zborov nad Bystricou	13	7	4	2	32:24	25
6	FK REaMOS Kysucký Lieskovec	13	6	1	6	38:32	19
7	TJ Fatran Varín	13	5	2	6	30:30	17
8	TJ Slovan Podvysoká	13	5	1	7	20:37	16
9	TJ Fatran Krasňany	13	4	3	6	33:26	15
10	TJ Slovan Skalité	13	4	2	7	24:36	14
11	TJ Tatran Oščadnica	13	4	1	8	25:34	13
12	FK Strečno	13	3	2	8	12:31	11
13	TJ Pokrok Stará Bystrica	13	1	4	8	18:49	7
14	ŠK Radoľa	13	1	2	10	17:51	5

TABUĽKA ŽIACI I. TRIEDA

1	FK Strečno	15	12	1	2	68:18	37
2	FK Predmier	15	11	2	2	52:12	35
3	TJ Fatran Krasňany	15	11	1	3	62:19	34
4	OŠK Rosina	15	11	0	4	95:20	33
5	FK Terchová	15	8	4	3	54:19	28
6	FK Hliník	15	9	1	5	68:44	28
7	ŠK Štiavnik	15	8	3	4	46:28	27
8	TJ Horný Hričov	15	8	2	5	35:19	26
9	TJ Zbyňov	15	7	4	4	48:34	25
10	ŠK Cementáreň Lietavská Lúčka	15	6	2	7	40:38	20
11	TJ Tatran Bytča	15	5	2	8	41:41	17
12	TJ Štart Veľké Rovné	15	4	0	11	22:36	12
13	OŠK Baník Stráňavy	15	2	4	9	17:53	10
14	OŠK Nededza	15	2	2	11	6:69	8
15	TJ Višňové	15	1	0	14	7:92	3
16	OŠK Kamenná Poruba	15	1	0	14	8:127	3

Fotoarchív FK Terchová

MUŽSTVO DORASTU

Horný rad zľava: M. Halaša, P. Muráň, M. Struhárňanský, J. Zicho, M. Baláž, M. Dávidík, V. Chovanec, M. Kvočka, J. Lučan, J. Kováč – tréner
Dolný rad zľava: P. Romančík, R. Švec, M. Čejka, L. Jánošík, Š. Jánošík, T. Muráň, D. Švec

Fotoarchív FK Terchová

MUŽSTVO STARŠÍCH ŽIAKOV

Horný rad zľava: P. Hrnko, P. Krištofik, M. Grondžák, V. Holúbek, J. Belko, P. Berešík, P. Cvacho, J. Zicho, B. Lopusan
Dolný rad zľava: M. Hrnko, E. Sekerka, Š. Holúbek, M. Polet' – tréner, Š. Sekerka, M. Mažgút, E. Berešík

LUKÁŠOV DEBUT V „A“ TÍME SLOVENSKA

Dňa 7. novembra 2014 si na Nemeckom pohári v Mníchove odkrútil svoju premiéru v seniorskom hokejovom tíme Slovenska 22-ročný Terchovčan Lukáš Cingel – hráč Sparty Praha. Stalo sa tak v zápase proti reprezentácii Kanady, ktorý hokejisti s dvojkrížom na hrudi vyhrali 4:1. Zaujímavosťou zápasu bola ešte jedna skutočnosť, majúca „terchovský kontext“. Premiéru v najcennejšom drese absolvoval a reklamu sebe a menu Jánošík urobil menovec nášho najznámejšieho rodáka – Adam Jánošík, pochádzajúci zo Spišskej Novej Vsi a momentálne pôsobiaci v HC Košice.

PS.

Najnovšie sa Lukáš ocitol v nominácii Výtjeka na Arosa Challenge (19. - 20. december 2014) vo Švajčiarsku.

-zaj-

**TERCHOVSKÍ
„OLD BOYS“
NA VÍŤAZNEJ VLNE**

V priebehu tohto roka odohrali terchovskí futbaloví „vyslúžilci“ štyri zápasy s bilanciou štyri víťazstvá (jedno po penaltovom rozstrele). Koncom júna sme sa zúčastnili na oslavách 60. výročia organizovaného futbalu v Krasňanoch, kde sme nad hostiteľmi zvíťazili 2:1. Dňa 6. septembra sa v rámci Obecných slávností konal v Dunajskej Lužnej futbalový turnaj za účasti mužstiev z Priepasného (okr. Myjava), Terchovej a domáceho výberu. S domácimi sme v riadnom hracom čase remizovali 3:3 a na penalty zvíťazili 2:1. Následne sme zdolali 2:1 aj „kopaničiárov“ z Priepasného (mali výbornú slivovicu), čo nám zabezpečilo prvé miesto na turnaji a krásny pohár do vitríny. Začiatkom októbra sme v Terchovej privítali futbalových „veteránov“ zo Zástrania (na čele s exligistom Ľ. Kopasom), ktorých sme „vyprevadili“ domov s výsledkom 9:4. Treba len dúfať, že si takúto formu preniesieme aj do budúceho roka!

-zaj-

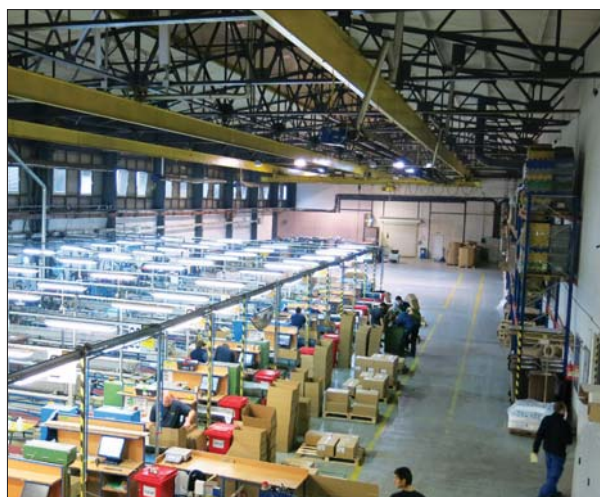
Lukáš v seniorskom reprezentačnom drese v zápase s Kanadou.

**Kvalitné termoplastické
extrudované a vstrekované výrobky**

+421 41 507 11 01
sales@cobaautomotive.sk
www.cobaautomotive.sk

COBA
automotive

COBA automotive, s r. o. – firma v našom regióne

Jednou z najdiskutovanejších tém v súčasnosti je bezpochyby nezamestnanosť. O to viac si treba vážiť firmy a spoločnosti, ktoré v slovenských regiónoch nielen dávajú prácu ľuďom a vytvárajú im zázemie, ale zároveň podporujú všeobecný rozvoj regiónu, v ktorom pôsobia. Jednou z takýchto spoločností je aj COBA automotive, s r. o., ktorá sídli v Terchovej-Vyšných Kamencoch.

COBA automotive, s r. o., bola založená v roku 2001 ako joint venture spoločnosti COBA Plastic (V. Británia) a spoločnosti Krasplast, s r. o., Vyšné Kamence. Pôvodný názov vtedy založenej spoločnosti bol COBA Krasplast, s r. o. V roku 2006 došlo k zmene akcionárskych podielov a jediným akcionárom sa stala spoločnosť COBA International. Zároveň prišlo k zmene obchodného názvu spoločnosti na COBA automotive, s r. o., ktorej riaditeľom a konateľom je od roku 2005 Ing. Jozef Kolba. Akcionár spoločnosti má svoje dcérske spoločnosti vo Veľkej Británii, Nemecku, Slovensku, Južnej Afrike, Bosne a Hercegovine a v Rusku. Majiteľom spoločnosti je Mark Cooke.

Firma je jednoznačne naviazaná na automobilový priemysel. Zaoberá sa výrobou vytlačovaných a vstrekovaných plastových výrobkov (sedačky do áut, plastové profily...). Počas krízových rokov (2008 – 2009), najmä z dôvodu poklesu objednávok, pracovala firma v krízovom režime a preto aj plánované investície museli ísť bokom. Od roku 2010 sa však situácia začína postupne meniť k lepšiemu a k dnešnému dňu môže konateľ spoločnosti Jozef Kolba konštatovať: „Pracujeme v nepretržitej prevádzke pondelok – piatok, v stave zamestnancov máme 240 ľudí, z ktorých väčšina je z tohto regiónu a má blízko do práce. Ďalších vozíme do práce autobusom na náklady firmy. Zmodernizovali sme strojný park, kúpili nové výtlačné linky a vstrekolisy. Máme riadiaci systém ISF, Demand management a Softip-na plánovanie výroby, riadenie, ekonomiku, skladové hospodárstvo. Prerobili a rozšírili sme výrobnú halu a sklad. Máme vlastnú nástrojareň, ktorá je našou obrovskou výhodou. Zrealizovali sme novú kanalizáciu i čističku odpadových vôd. Tohto roku sme dokončili rekonštrukciu budovy hneď pri vstupe do areálu firmy, kde je okrem sekretariátu riaditeľa vybudované na celom prízemí aj nové fitnesscentrum.“

To, že spoločnosť chápe svoju činnosť komplexne, ilustrujú aj ďalšie skutočnosti. Vo svojich priestoroch permanentne realizuje pre zamestnancov jazykové kurzy angličtiny, má svojho závodného lekára aj vlastnú kuchyňu s jedálňou. A nezabúda ani na rozvoj kultúry, športu a vzdelávania v regióne kde pôsobí. V samotnej Terchovej pravidelne podporuje kultúrne i športové podujatia – Jánošíkove dni, Cyrilometodské dni, Beh na Poludňový Grúň, futbalový klub i základnú organizáciu SZŤP Terchová.

Marián ZAJAC

Fotoarchív COBA automotive s r. o.

Tradične aj Z TERCHOVSKEJ DOLINY

ŽILINSKÝ
Večerník

OSLAVY SV. MARTINA V TERCHOVEJ SA KONALI 8. - 11. NOVEMBRA 2014

SOBOTA 8. NOVEMBER 2014

Kostol sv. Cyrila a Metoda
FARSKÁ POKLONA
po večernej sv. omši až do 21.00 hod.

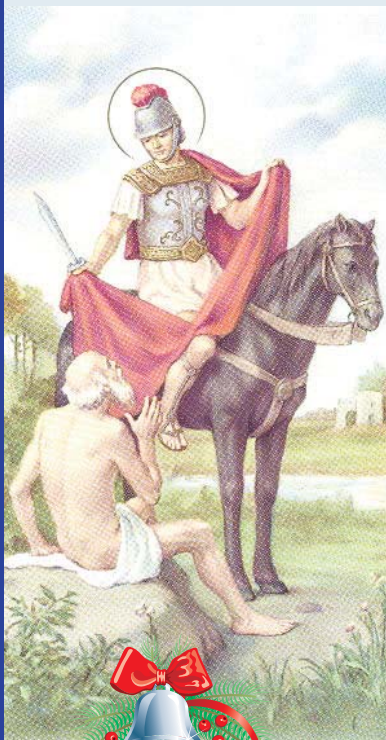
NEDEĽA 9. NOVEMBER 2014

Kostol sv. Cyrila a Metoda
10.30 h
SLÁVNOSTNÁ SV. OMŠA
11.30 h
FARSKÁ POKLONA
po veľkej sv. omši až do 16.30 h
16.30 h
VEČERNÁ POBOŽNOSŤ
S POŽEHNANÍM

UTOROK 11. NOVEMBER 2014

Kaplnka sv. Martina v zariadení pre
seniorov a DSS Terchová
11.30 h
SV. OMŠA

www.terchova.sk

TERCHOVÁ PATRÍ MEDZI NÁJKAJŠIE OBCE NA SLOVENSKU!

Portál Slovakregion, ktorý je celoslovenským informačným portálom, uskutočnil hlasovanie o najkrajšie mesto a obec na Slovensku. V kategórii obcí sa **Terchová** umiestnila na peknom siedmom mieste s počtom **10 254 hlasov**.

Vo štvrtok 28. novembra 2014 sa v kinosále KD A. Hlinku uskutočnilo predstavenie s kúzelníkom Petrom Šestákom. Na predstavení sa zúčastnili najmä rodičia s deťmi. Podujatie pripravila Nezisková organizácia Terchová pre všetkých.

Nezisková organizácia Terchová pre všetkých v spolupráci s reštauráciou KD A. Hlinku organizovali dňa 2. novembra 2014 pre všetky deti z Terchovej a okolitých obcí predstavenie bábkového Divadla na hojdačke s názvom **KRÁSKA A ZVIERA**. Bábkové predstavenie sa odohralo v **Kultúrnom dome A. Hlinku**.

Dňa 10. decembra sa uskutočnil v koncertnej sále ZUŠ v Nižných Kamenoch **vianočný koncert PRE EVIČKU**, ktorý usporiadali žiaci a pedagógovia ZUŠ.

Gymnázium sv. Františka v Žiline našťudovalo veselohru B. Thomasa **CHARLEYHO TETA**, ktorá sa odohrala 19. októbra 2014 o 15.00 h v Kultúrnom dom Andreja Hlinku v Terchovej.

Dňa 7. decembra 2014 sa v KD A. Hlinku v Terchovej uskutočnilo poobedie plné umeleckého a hraného slova. V programe sa predstavili žiaci z literárno-dramatického odboru ZUŠ.

V rámci Večera autentického folklóru, ktorý sa konal **12. decembra 2014 v Dome kultúry Zrkadlový háj (Bratislava - Petržalka)**, sa predstavilo 80-členné zoskupenie muzikantov a spevákov **Jasličkovej pobožnosti ľudí z Terchovej**. Na záver programu bolo spoločenské posedenie pri ľudovej hudbe.

Predvianočný koncert **ČAS RADOSTI, VESELOSTI** sa uskutočnil 18. decembra 2014 v Katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline. V rámci koncertu sa predstavila Jasličková pobožnosť – originálny terchovský ľudový muzikál oslavujúci narodenie Ježiša Krista podľa predstáv jednoduchých obyvateľov Terchovej. Účinkovali: Spojené muziky terchovské, spevácke skupiny, heligonkári, sólisti speváci a instrumentalisti, vinšovníci a rôzne zoskupenia z Terchovej a blízkeho okolia; réžia: Rudolf Patrničák.

Jubilejná 40. Jasličková pobožnosť sa bude konať **25. decembra 2014 o 15.00 h v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej**. Nenechajte si ujsť toto výnimočné predstavenie.

Obec Terchová pripravila **Vianočné trhy**, ktoré sa konali 14. decembra 2014 v čase od 9,00 – 15,00 hod. a to v areáli pred reštauráciou kultúrneho domu v Terchovej. V programe sa predstavili: **Vadičovská kapela** a **Vlasta Mudriková** s heligónkou.

TERCHOVÁ

Obecné noviny TERCHOVÁ. Vydáva Miestne kultúrne stredisko Terchová. Šéfredaktor: Ján Miho ml.

Redakcia: Helena Laščiaková, Katarína Halapiová

Redakčná rada: Peter Cabadaj, Rudolf Patrničák, František Mucha, Mgr. Renáta Opalková,

Ing. Marián Zajac, Marián Žiško, Mgr. Katarína Ďuratná, Václav Bobáň, Mária Vrábliková Janičiková

Jazyková úprava: Peter Cabadaj. Tlač: Varínska tlačiareň, Varín. Grafika: Ing. Peter Švec

Adresa redakcie: MKS Terchová, tel. č. 041/569 51 29. OcÚ Terchová, tel. č. 041/569 51 38, fax. 041/569 53 10

Registračné číslo: 1/92, ISSN 1338-8827.

Evidenčné číslo: 3548/09. Vyšlo v decembri 2014.